

**Betingelser for udbud efter forhandling om
havvindmøllekoncession ved Rødsand
(13. oktober 2005)**

Indholdsfortegnelse

1. Den ordregivende myndighed
2. Udbudsbekendtgørelsen
3. Koncessionens indhold
4. Tildelingskriterier samt tilbuddenes indhold
5. Løsningsforslag og forbehold
6. Forhandlingsforløbet, herunder tilbudsfrister
7. Formkrav mv.
8. Ændringer i udbudsmateriale, anmodning om yderligere materiale
9. Annulation
10. Omkostninger ved deltagelse
11. Behandling af tilbud mv.
12. Dokumentation
13. Klageadgang

Bilag:

0. Grænsefladen vedrørende nettilslutningen
1. Modeltilladelse til forundersøgelser
- 1.a. Krav til VVM-redegørelsens indhold
2. Modeltilladelse til etablering af elproduktionsanlæg samt tilhørende internt ledningsnet
- 2.a. Færdsvæsnets afmærkningskrav
3. Modeltilladelse til elproduktion

1. Den ordregivende myndighed

Energistyrelsen
Att.: Michel Schilling
Amaliegade 44
1256 København K
tlf.: 33 92 67 00
Fax nr.: 33 11 47 43
CVR nr.: 59 77 87 14
ens@ens.dk
www.ens.dk

2. Udbudsbekendtgørelsen

Udbudsbekendtgørelsen er offentliggjort i supplement til Den Europæiske Unions Tidende, jf. 2004/S 225-193911. Udbuddet sker efter reglerne om koncessionskontrakter i EU's bygge- og anlægsdirektiv.

Udbudsbekendtgørelsen er ligeledes offentliggjort på Energistyrelsens hjemmeside den 15. november 2004.

3. Koncessionens indhold

Med koncessionen opnås eneret til at foretage forundersøgelser, og opstille havvindmøller i et nærmere angivet område af søterritoriet under de i udbuddet angivne rammebetingelser og vilkår, samt en ret til at udnytte de på dette område værende vindressourcer til produktion af el på de økonomiske vilkår, som fastlægges i forbindelse med udbuddet.

Koncessionen er ikke til hinder for, at Energistyrelsen på anden måde kan råde over koncessionsområdet, når dette er foreneligt med udnyttelsen af vindressourcerne. Det bemærkes, at der ikke indgås en særskilt koncessionskontrakt mellem ordregiver (Energistyrelsen) og vinderen af udbuddet som afslutning på udbuddet. Koncessionen består af nedennævnte tilladelser, som udstedes i medfør af elforsyningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 286 af 20. april 2005. Det drejer sig om:

- a. En tilladelse til at foretage forundersøgelser på nærmere angivne vilkår
- b. En tilladelse til opstilling af et elproduktionsanlæg på 200 MW på nærmere angivne vilkår – forudsat, at VVM-redegørelse og efterfølgende offentlig høring ikke giver anledning til at afvise projektet.
- c. En tilladelse til at udnytte vindenergien i 25 år fra elproduktionsanlægget på nærmere angivne vilkår.

Ovenstående tilladelser er indeholdt i nærværende udbudsmateriale i form af modeltilladelser. Den tilbudsgiver, der vinder udbuddet vil få eneret til det af tilladelserne omfattede, når betingelserne for at få dem i øvrigt er opfyldt.

Ad a.) Forundersøgelse og VVM-redegørelse

Vinderen af udbuddet opnår en tilladelse til forundersøgelse efter § 13 i elforsyningsloven, svarende til de i bilag 1 angivne vilkår.

Det skal bemærkes, at der som følge af udbudsforhandlingerne, kan blive stillet yderligere vilkår vedrørende projektets placering og fysiske udformning samt vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse i den endelige tilladelse til forundersøgelser, herunder til udformningen af VVM-redegørelsen i forhold til de i modeltilladelsen angivne vilkår samt bilag 1a.

Forundersøgelser

Vinderen af udbuddet har 1 år fra tilladelsen til forundersøgelser er udstedt, til at foretage forundersøgelser og udfærdige VVM-redegørelse samt ansøge om at etablere elproduktionsanlæg efter § 16 i elforsyningsloven. Ansøgningen skal være ledsaget af en VVM-undersøgelse, jf. § 17 i elforsyningsloven.

Tilladelsen til forundersøgelserne vil give vinderen af udbuddet mulighed for at foretage undersøgelser:

- om fx vind-, strøm-, og bundforhold, herunder undersøgelser, der er nødvendige for at kunne udfærdige ansøgningen om tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget;
- med henblik på, at vinderen af udbuddet kan udfærdige en VVM-redegørelse.

VVM-redegørelse

Af § 17 i elforsyningsloven følger, at tilladelse til etablering af anlæg af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind, med tilhørende interne ledningsanlæg på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone, som må antages at påvirke miljøet i væsentligt grad, kun kan meddeles på baggrund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, og efter at offentligheden og de berørte myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig herom.

Regler vedrørende udarbejdelse af VVM er beskrevet i Bekendtgørelse nr. 815 af 28. august 2000 om vurdering af virkninger på miljøet (VVM) af elproduktionsanlæg på havet.

Energistyrelsen har på baggrund af bilag 1 til ovennævnte bekendtgørelse vurderet, at der skal gennemføres en vurdering af elproduktionsanlæggets miljømæssige konsekvenser. Vinderen af udbuddet skal derfor udarbejde en miljøredegørelse for at sikre, at miljøforholdene inden for definerede anlægs-, påvirknings- og referenceområder er undersøgt og beskrevet, at alle kendte miljøpåvirkninger i forbindelse med etablering og drift af vindmølle anlæg er overvejet og vurderet på forhånd, og at myndigheder og offentlighed har et grundlag for at vurdere og tage stilling til projektet.

VVM-redegørelsen skal i udkast, senest 10 måneder efter tidspunktet for ikrafttræden af tilladelsen til forundersøgelser, være fremsendt til Energistyrelsen med henblik på, at give Energistyrelsen lejlighed til at vurdere indholdet af VVM-redegørelsen, og eventuelt stille yderligere krav til dokumentation.

Kravene til indholdet af VVM-redegørelsen er beskrevet i ovenfor nævnte VVM-bekendtgørelse. Bekendtgørelsen fastlægger de generelle krav til indholdet af VVM-redegørelsen.

I forbindelse med screeningen af Rødsand og Gedser i august 2004, blev der gennemført en offentlig høring. Med høringen blev der indkaldt ideer og forslag til indholdet af VVM-redegørelse. På baggrund af høringssvar fra myndigheder, offentligheden og interesseorganisationer har

Energistyrelsen formuleret en række stedspecifikke krav til indholdet af VVM-redegørelsen.

Høringssvarene kan findes på Energistyrelsens hjemmeside:

http://www.ens.dk/graphics/Energiforsyning/Vedvarende_energi/Vind/havvindmoeller/Screening_3/hoeringssvar.pdf

Såvel de generelle krav til indholdet af VVM-redegørelsen, samt de mere stedsspecifikke krav er beskrevet i udbudsmaterialets bilag 1a.

Ad b) Tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg

Når Energistyrelsen inden udløb af 1 års fristen, har modtaget ansøgning om tilladelse efter § 16 i elforsyningsloven, samt endelig VVM-redegørelse, bekendtgør Energistyrelsen for offentligheden, at der foreligger en ansøgning med tilhørende VVM-redegørelse.

Offentligheden, myndigheder og organisationer inviteres til at afgive bemærkninger til høringsmaterialet med en høringsfrist på mindst 8 uger.

Såfremt Energistyrelsen på baggrund af VVM-redegørelse og høring vurderer, at projektet ikke kan gennemføres udstedes ingen tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg.

Såfremt det vurderes, at projektet kan gennemføres, vil der blive udstedt en tilladelse til at opføre et elproduktionsanlæg samt internt ledningsanlæg på nærmere angivne vilkår efter § 16 i elforsyningsloven.

I bilag 2 findes en modeltilladelse efter § 16 i elforsyningsloven.

Modeltilladelsen giver ikke et fuldstændigt billede af de krav, der vil blive stillet til anlægget. Den endelige tilladelse til at opføre elproduktionsanlægget, vil være udformet under hensynstagen til de ved VVM-høringen fremkomne forslag, bemærkninger og indsigelser. Fx må der forventes krav om miljøundersøgelser, afværgeforanstaltninger mv. Omkostninger forbundet med at opfylde sådanne krav, afholdes af vinderen af udbuddet. Energistyrelsen vil dog sikre, at alle vilkår, der måtte knytte sig til miljøforhold, miljøundersøgelser, overvågningsprogrammer, mv. fastsættes udtømmende i tilladelsen til etablering af elproduktionsanlægget efter § 16 i lov om elforsyning.

Når Energistyrelsen har meddelt tilladelse efter § 16 i elforsyningsloven, vil Energistyrelsen bekendtgøre for offentligheden, at der er givet tilladelse til etablering af et elproduktionsanlæg. Enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage til Energiklagenævnet over de miljømæssige forhold i afgørelsen, jf. § 89 a i elforsyningsloven. Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Eventuelle klager har ikke opsættende virkning, medmindre Energiklagenævnet bestemmer, at klagen skal have opsættende virkning.

På baggrund af tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget skal vinderen af udbuddet fremsende dokumentation til Energistyrelsen for, i form af et detailprojekt for anlægsarbejdet, at vilkårene i den udstedte tilladelse vil blive opfyldt. Dette skal ske, inden selve anlægsarbejdet iværksættes.

Først når Energistyrelsen har vurderet, at den fremlagte dokumentation er tilstrækkelig, meddeles vinderen af udbuddet, at anlægsarbejdet af havvindmølleparken kan påbegyndes. Anlægsarbejdet

skal som udgangspunkt være påbegyndt senest 1 år efter, at Energistyrelsen har udstedt tilladelsen til at etablere elproduktionsanlægget.

Det skal bemærkes, at der som følge af udbudsforhandlingerne desuden kan blive stillet yderligere vilkår vedrørende projektets placering og fysiske udformning samt vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse, i den endelige tilladelse til etablering af anlægget i forhold til de i modeltilladelsen angivne vilkår.

Ad c) Tilladelse til elproduktion

Der kan ansøges om tilladelse til udnyttelse af vindenergien efter § 13 i elforsyningsloven, tidligst når anlægsarbejdet er påbegyndt, og senest to måneder før end første mølle er klar til idriftsættelse, jf. Energistyrelsens sagsbehandlingstid under tildelingskriteriet vedrørende tidsplanen.

Produktion af el til det kollektive elforsyningsnet må ikke foregå, førend tilladelsen foreligger. Som en forudsætning for at opnå tilladelsen til at udnytte vindenergien er, at vinderen af udbuddet kan dokumentere, at alle vilkår stillet i tilladelsen til at etablere elproduktionsanlægget er opfyldt, eller vil blive det.

I bilag 3 findes en modeltilladelse efter § 13 i elforsyningsloven.

Energistyrelsen forbeholder sig ret til at stille vilkår i tilladelsen til elproduktion, som ikke allerede fremgår af den i udbudsmaterialet vedlagte modeltilladelse. Det kan dreje sig om forhold, som Energistyrelsen eller andre myndigheder ikke er bekendt med på nuværende tidspunkt, eller bekendt med på tidspunktet for udstedelsen af tilladelsen til etablering af elproduktionsanlægget. Energistyrelsen vil tilstræbe at sådanne vilkår reduceres i antal, og at eventuelle økonomiske omkostninger for tilbudsgiverne begrænses mest muligt.

Efter § 10 i elforsyningsloven, kan elproduktion fra anlæg med en kapacitet på over 25 MW kun udøves af virksomheder, der har opnået bevilling fra transport- og energiministeren. Der stilles således krav om, at vinderen af udbuddet har en bevillingstilladelse, jf. § 10 i elforsyningsloven, senest på tidspunktet for nettilslutningen.

4. Tilbuddenes indhold og tildelingskriterier

Tildeling af koncessionen vil ske på grundlag af følgende kriterier:

- a. Størrelsen af prisen pr. kWh, som udbetales for 10 TWh (svarende til 200 MW i 50.000 fuldlasttimer)
- b. Projektets placering og fysiske udformning
- c. Tidsplan for projektets gennemførelse

Kriterierne er listet efter den betydning de tillægges, med de vigtigste først.

Ad a) Størrelsen af prisen pr. kWh, som udbetales for 10 TWh

Tilbudsgiveren skal afgive bud på en kWh-pris, som udbetales for 10 TWh. Den budte pris er konstant i løbende priser.

Tilbudsgiverne skal afgive tilbud med udgangspunkt i nærværende udbudsvilkår, herunder vilkårene i modeltilladelserne. Som grundlag for tilbudsgivers afgivelse af tilbud, kan det endvidere oplyses, at der vil blive fremsat nødvendig lovgivning om afregningsvilkår. Dette kan imidlertid først ske, når der er udpeget en vinder af udbuddet. Der tages således forbehold for, at der bliver vedtaget et lovforslag om indregning i elpriserne af det støttebeløb, som indgår i den budte kWh-pris, og om de økonomiske vilkår i øvrigt for de af udbuddet omfattede vindmøller.

Der henvises i øvrigt til den energipolitiske aftale af 29. marts 2004 mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne vedr. vindenergi og decentral kraftvarme mv. Aftalen findes på Energistyrelsens hjemmeside:

http://www.ens.dk/graphics/ENS_Forsyning/Politik/aftale_29marts_vindenergi_decentral_kv.pdf

Princippet i det lovforslag, der skal fremlægges for Folketinget vedrørende afregningen og betingelser for nettilslutning er beskrevet i de nedenstående punkter (gælder også ændringer i bekendtgørelser udstedt i medfør af elforsyningsloven):

1. For elektriciteten produceret på vindmøllerne, der opføres i forbindelse med dette udbud, ydes et pristillæg. Pristillægget beregnes time for time som differencen mellem den budte kWh-pris og spotprisen for elektriciteten i det pågældende område. Det samlede pristillæg i en time er produktet af pristillægget og den målte produktion i samme time. Med spotpris for elektricitet menes den af den nordiske elbørs, Nordpool, angivne timepris pr. kWh på spotmarkedet for det pågældende område. Det nævnte pristillæg ydes for en elproduktion svarende til en produktion på 10 TWh.
2. Hvis vindmølleejeren skal betale en indfødningsstarif ved overføring af elektriciteten til det overordnede elforsyningsnet, ydes et pristillæg svarende hertil. Det nævnte pristillæg ydes for en elproduktion svarende til en produktion på 10 TWh.
3. Hvis markedsprisen (timeprisen på spotmarkedet) for elektricitet produceret på anlægget overstiger det beløb på (den budte pris) øre pr. kWh beregner Energinet.dk et negativt pristillæg. Eventuelle negative pristillæg opkræves ikke, men modregnes i kommende positive pristillæg. Der er ingen tidsbegrænsning i den periode for hvilken, der kan beregnes negative pristillæg.
4. Der udstedes ikke VE-bevis for den producerede elektricitet.
5. Vindmølleejeren skal selv sørge for afsætningen af produktionen i elmarkedet og afholde omkostningerne herved.
6. Der ydes ikke godtgørelse for balanceringsomkostninger til elektriciteten fra vindmøllerne.
7. Vindmølleejeren kan ved meddelelse til Energinet.dk fravælge modtagelsen af pristillæg. Fravalg sker med virkning fra den første dag i en måned og med et forudgående varsel på mindst én måned. Vindmølleejeren kan dog ikke genoptage modtagelse af pristillæg.
8. Der ydes maksimalt pristillæg i 20 år fra vindmøllernes tilslutning til elforsyningsnettet.
9. Pristillægget ydes for 10 TWh – uanset den installerede effekt. En betingelse for at modtage pristillæg er dog, at der opføres minimum 194 MW elkapacitet (mærkeeffekt på møllerne). Dette minimum svarer til 200 MW fratrukket 3 %, der vil give vindmølleejeren fleksibilitet i forhold til valg af møllestørrelse mv.
10. Vindmølleejeren sikres erstatning for produktionstab pga. produktionsbegrænsninger som følge af uheld eller tekniske forhold på transformer, ilandføringskabel og det bagvedliggende transmissionsnet, der medfører at produktionen ikke eller kun delvist kan afsættes.

11. Den produktion, som producenten kompenseres for, medregnes i den samlede produktion som indgår i fuldlasttimeopgørelsen. Erstatningen baseres på den garanterede tilbudspris, så længe der ydes pristillæg for produktionen fra havvindmøllerne. Når de garanterede fuldlasttimer udløber eller såfremt vindmølleejeren fravælger pristillæg, baseres erstatningen på områdets spottimepris, i en periode svarende til varigheden af tilladelsen til elproduktion, som er 25 år.
12. Erstatning for produktionstab opgøres ud fra den produktion, som vindmøllerne ville have produceret under de aktuelle forhold. Ved produktionstab forstås mistede indtægter fratrukket sparede omkostninger. Der ydes ikke erstatning for eventuelle følgeomkostninger.
13. Der ydes eksempelvis erstatning for tab ved produktionsbegrænsninger som følge af:
 - fysisk kapacitetsmangel i det bagvedliggende transmissionsnet,
 - reparation, vedligehold og eftersyn af offshoreplatform, dens installationer, og udstyr, som ikke tilhører vindmølleejeren, ilandføringskabel, transmissionsnet samt højspændingskoblingsudstyr på land
 - funktionssvigt af transformere,
 - skader på ilandføringskablet, grundet skibsankre
 - lynskader på offshoreplatform, dens installationer og udstyr, som ikke tilhører vindmølleejeren, ilandføringskabel og højspændingskoblingsudstyr på land.
14. Der ydes ikke erstatning i tilfælde af force majeure. Force majeure omfatter bl.a. krig, sabotage, jordskælv, netnedbrud grundet forhold ud over dimensionerende hændelser og ekstreme vejrforhold. Det kan dog ikke på forhånd entydigt fastlægges hvilke forhold, herunder hvilke ekstreme vejrforhold, der er force majeure. Det må derfor bero på en konkret vurdering, såfremt der opstår produktionsbegrænsninger, der kan henføres til force majeure, som f.eks. ekstreme vejrforhold.
15. Grænsefladen vedrørende nettilslutningen fremgår af bilag 0.
16. Planlagt vedligehold af vindmølleejers anlæg, som medfører nedsættelse af produktionsmulighederne skal meddeles Energinet.dk senest 3 måneder før anlægsdele tages ud for vedligehold mv., således at Energinet.dk kan tilrettelægge vedligeholdelse mv. af øvrige anlæg i denne periode. Ikke-planlagt vedligehold af vindmølleejers anlæg og eventuelt relateret reduktion af produktionsmulighederne meddeles Energinet.dk hurtigst muligt. Den systemansvarlige virksomhed modtager online information om mulig produktion afhængig af aktuelle vindforhold og driftsklare vindmøller, jf. Energinet.dks "Teknisk Forskrift 3.2.5 Vindmølleparker tilsluttet net med spændinger over 100 kV".

Ad b) Projektets placering og fysiske udformning

Tilbudsgiveren skal afgive bud på, hvor tilbudsgiveren ønsker at placere parken inden for det angivne bruttoområde. Parken må maksimalt dække et område på 35 km² (ex. mølleradialerne til transformerplatformen, men inkl. forsøgsmøllerne, se nedenfor). Tilladelsen til at opføre møllerne omfatter alene det areal, hvor møllerne faktisk er opstillet.

Der fastsættes et friholdelsesareal omkring den nye park på 2 km i nordlig, østlig, sydlig og vestlig retning, jf. dog punkt 1 nedenfor.

Tilbudsgiverne skal i forbindelse med indgivelse af tilbud udarbejde et forslag til udformning af parken, der tilgodeser de krav til den fysiske udformning, der fremgår af modeltilladelsen for etablering af elproduktionsanlæg, se bilag 2.

Der lægges vægt på, at den foreslåede vindmølleparks eventuelle negative, visuelle påvirkning på omgivelserne er mindst mulig, herunder at lysafmærkningen vil medføre mindst mulige gener for omgivelserne.

Tilbudsgiver skal i forbindelse med afgivelse af tilbud indsende visualiseringer af mølleparken fra forskellige positioner (med angivelse af afmærkning, totalhøjde, antal møller, afstand til land, mv.) til Energistyrelsen. Der lægges vægt på, at visualiseringerne giver et så naturtro indtryk af parken som mulig, og at visualiseringerne af natafmærkningen for luft- og søfart ligeledes bliver så illustrative som mulige. Eventuelt kan visualiseringerne være udarbejdet under forskellige sigtbarhedssituationer. Den eksisterende havmøllepark ved Rødsand skal indgå i visualiseringerne, ligesom en transformerstation for Rødsand II samt forsøgsmøllerne skal indgå i visualiseringen.

Tilbudsgiver er forpligtet til at afsætte plads – udover de 200 MW - til tredjeparts opstilling af 3 forsøgsmøller (max. 15 MW), jf. vilkår herom i modeltilladelsen, i bilag 2. Tilbuddet skal indeholde forslag til placering af forsøgsmøller som en integreret del af det valgte parkmønster, dog forudsættes forsøgsmøllerne tilsluttet transformerplatformen via en separat radial med tilhørende koblingsfelt, jf. bilag 0, figur 1.

Der vil blive lagt vægt på, at forsøgsmøllerne placeres således, at de, i forhold til mindst en af de dominerende vindretninger, kan friholdes for skyggeeffekter i forhold til de øvrige møller i parken, ligesom der vil blive lagt vægt på muligheder for placering på dybere vand. Energistyrelsen ønsker ud fra et udviklingsmæssigt synspunkt at påpege betydningen af, at der inden for den valgte placering og konfiguration reserveres plads til opstilling af forsøgsmøller på relativt dybt vand, samtidig med, at møllerne vil kunne udsættes for relativt dominerende vindretninger. Tilbudsgiverne skal derfor ikke ændre placeringen af parken på bruttoområdet med det sigte, at forsøgsmøllerne kan opstilles på en bestemt dybde. Tilbudsgivernes forslag til placering af forsøgspladserne vil indgå som emne i forhandlingerne.

Til brug for forhandlingerne mellem ordregiver og tilbudsgiver har Energistyrelsen med udgangspunkt i de afgivne høringssvar på screeningen af Rødsand udarbejdet nedenstående karakteristika for bruttoområdet ved Rødsand. Høringssvarene findes på Energistyrelsens hjemmeside.

Det udbudte bruttoområde ved Rødsand afgrænses af følgende x, y koordinater (UTM32, datum ED50): (659970; 6052582); (661850; 6051500); (689800; 6049250); (693616; 6038088); (680826; 6036631); (657604; 6046896)

Nedenfor er beskrevet dels områder, der skal friholdes fra møller, og dels forhold, der skal tages hensyn til ved placeringen af mølleparken.

Følgende områder skal friholdes fra vindmøller:

1. Den eksisterende havvindmøllepark som er placeret inden for x, y koordinater (UTM32, datum euref 89): x, y (678668,2; 6045695); (677808,3; 6045812); (672522,4; 6049884) (672504,1; 6050365). Parken ejes af et konsortium bestående af Energi E2 (50 %), DONG (30 %) og E.ON Sverige (20 %). Et areal på 2 km i vestlig, nordlig, sydlig og østlig retning omkring den eksisterende park skal friholdes for vindmøller. Energistyrelsen skal gøre opmærksom på, at der foreligger en ansøgning om opstilling af fire forsøgsmøller i dette friholdelsesareal. Såfremt der måtte blive meddelt tilladelse til etablering af møllerne, vil

- dette ikke udløse nogen form for kompensation til vinderen af dette udbud, uanset at ovennævnte forsøgsmøller måtte være placeret i friholdelsesarealet for den nye park.
2. Den sydøstlige vel af bruttoområdet ligger tæt på det internationalt godkendte trafiksepareringssystem ”South of Gedser”. Området i nærheden af trafiksepareringssystemets udmunding skal friholdes for vindmøller. Ligeledes skal sejlrenden til Gedser friholdes for vindmøller.
 3. Rørledninger eller lign. på søterritoriet, som er afsat på søkortet. Der findes således ifølge søkortet 3 abandonnerede telekabler i områdets sydlige del. Derudover findes elkablerne fra Nysted Havvindmøllepark. Tilbudsgiveren bedes rette henvendelse til Kystdirektoratet med henblik på at få oplyst, om Kystdirektoratet har givet tilladelse til udlægning af rørledninger eller telekabler, som endnu ikke er færdigmeldt, og derfor ikke er afsat i søkortene.

Der skal ved placeringen endvidere tages hensyn til en række forhold, som er beskrevet nedenfor.

4. Omkostninger til ilandføring af elektriciteten og betydning for tidsplanen for etablering af ilandføringen og nettilslutningen, vil indgå i vurderingen af placeringen. Omkostninger til ilandføring vil stige i takt med afstanden til kysten.
5. Der skal tages hensyn til EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 83, Habitatområde H152, og Ramsarområde nr. 25.
6. Skov- og Naturstyrelsen fremfører, at omfanget af negative påvirkninger af de i området forekommende fuglearter klart vil være mindst vest for den nuværende park, jf. i øvrigt Skov- og Naturstyrelsens screeningssvar.
7. Der skal tages hensyn til den visuelle, landskabelige belastning, som en møllepark skaber set fra kysten, herunder de afledte effekter af lysafmærkningen. Ligeledes skal der tages hensyn til de støjmæssige gener, som en møllepark kan skabe – i forhold til beboere på land. Skov- og Naturstyrelsen påpeger, at en placering søværts den eksisterende park, og længst fra land repræsenterer klart de færreste landskabelige gener.
8. Skov- og Naturstyrelsen peger på, at det skal undgås, at områder med væsentlige forekomster af fint kvalitet ral og sten i bruttoområdet båndlægges. I området findes udlagt et indvindingsområde til ral- og sandsugning, 568-C Gedser. Derudover er der udlagt et område 568S-B Schønheyders Pulle til stenfiskeri. Der peges endvidere på, at der vest, nord-vest for den eksisterende park er kortlagt ressourcer af fin- og mellemkornet sand. På grund af den relativt lave vandybde er det dog næppe realistisk at udnytte forekomsten med mindre der opstår helt akutte behov for fx sand til kystfodring. Derudover findes i den østligste del af bruttoområdet et større ressourceområde, som formodes at indeholde betydelige mængder sand og grus. Der findes dog ingen detaljerede oplysninger fra området. Spørgsmål herom bedes rettet til Skov- og Naturstyrelsen.
9. Skov- og Naturstyrelsen lægger samlet set vægt på, at en ny havmøllepark gennemføres som en udbygning af den eksisterende parks vestlige, og sydlige flanke, således at der i størst muligt omfang tages hensyn til naturbeskyttelses-, landskabs- og råstofinteresser i området.
10. Der skal tages hensyn til, at Gedser Rev Fyr skal kunne ses og anvendes frit i alle retninger i en afstand på indtil 10 sømil.
11. Søfartsstyrelsen oplyser, at det udbudte bruttoområde ved Rødsand ligger tæt på T (TANGO)-ruten (en hovedrute for skibstrafik gennem danske farvande, der blandt andet anvendes af store lastede olietankskibe), hvorfor der i forbindelse med planlægningen for havvindmøller skal tages behørigt hensyn hertil.
12. Søværnets Operative Kommando vurderer, at placering af nye havvindmøller i bruttoområdet syd for, og øst for den eksisterende havmøllepark kan give problemer i forhold til farvandsovervågningen i den del af rute TANGO, der udgøres af

- trafiksepareringen og dybvandsruten i Kadetrenden. Placering af vindmøller i bruttoområdet vest for den eksisterende park skønnes ikke at have væsentlig indflydelse på muligheden for at følge skibstrafikken gennem rute TANGO.
13. Forsvaret oplyser, at det ikke har faste øvelsesområder eller minefelter i området. Det kan dog ikke udelukkes at området indeholder genstande afskudt fra Pennemünde (V- I og V – II raketter fra 2. verdenskrig).
 14. Der skal tages hensyn til eventuelle målemaster i området.
 15. Tilbudsgiver skal være opmærksom på, at der kan være klappladser i området. Spørgsmål herom bedes rettet til Storstrøms Amt.
 16. Kystdirektoratet oplyser, at placeringen af havvindmøller i den nordligste del af bruttoområdet (dvs. tættest på kysten) ligger ret tæt på Hyllekrog, henholdsvis Rødsand med holme ud for Gedser. Afhængigt af funderingsmetode kan det ikke umiddelbart afvises, at der kan opstå negative kystpåvirkninger som følge af ændrede strøm- og bølgeforhold.
 17. Danmarks Fiskeriforening foreslår, for at begrænse gener for fiskeriet mest muligt, at nye havvindmøller placeres i umiddelbar tilknytning til den eksisterende vindmøllepark.
 18. Skov- og Naturstyrelsen oplyser, at udpegninger af fugle- og habitatområder i dansk farvand ikke er endeligt afsluttet. Spørgsmål herom bedes rettet til Naturområdet i Skov- og Naturstyrelsen.
 19. IT- og Telestyrelsen oplyser at vindmøller bør placeres mindst 200 meter fra sigtelinien i eventuelle radiokædesystemer. Relevante operatører skal høres om eventuelle radiokædesystemer i området. En liste med radiokædeoperatører er tilgængelig på IT- og Telestyrelsens hjemmeside www.itst.dk – IT- og Telebranchen – Liste med radiokædeoperatører.
 20. Storstrøms Amt fremfører, at en placering syd for den eksisterende park vil passe bedst sammen med landskabs- og naturinteresserne i området.
 21. Nysted Kommune fremfører, at placeringen syd for, og bag den eksisterende park synes at være mest rimelig indenfor det udbudte bruttoområde, forudsat at parken ikke placeres mere østligt end den nuværende park af hensyn til sejlløbet ind til Østre Mærke og Nysted Havn, jf. Nysted Kommunes høringssvar.
 22. Sydfalster Kommune vurderer, at en placering umiddelbart syd for den eksisterende park er det område, hvor der bedst kan indpasses yderligere vindmøller.
 23. Danmarks Miljøundersøgelser, Afd. For Arktisk Miljø oplyser, at der forekommer sæler og marsvin i det udbudte bruttoområde, jf. i øvrigt DMU's høringssvar på screeningen.
 24. Danmarks Miljøundersøgelser, Afd. For vildbiologi og biodiversitet oplyser, at forekomsten af trækkende fugle i trækskyggen er mindre, end forekomsten i det område, hvor fuglene flyver hen imod møllerne. Kollisionsrisikoen kan derfor formentligt reduceres ved at opstille nye vindmøller i trækskyggen af den eksisterende park, jf. i øvrigt DMU's høringssvar på screening.

Energistyrelsen kan derudover generelt henvise til høringssvarene afgivet i forbindelse med Energistyrelsens screening, jf.

http://www.ens.dk/graphics/Energiforsyning/Vedvarende_energi/Vind/havvindmoeller/Screening_3/hoeringssvar.pdf.

Energistyrelsen forventer en begrundet stillingtagen fra tilbudsgiverne til alle ovennævnte forhold. I tillæg hertil skal tilbudsgiverne udarbejde et kortbilag, der så vidt muligt illustrerer ovennævnte forhold.

Det kan ikke udelukkes, at der er yderligere hensyn, som bør varetages ved placeringen af mølleparken. Det er i sidste ende tilbudsgivers opgave at sikre, at alle nødvendige hensyn er taget.

Den endelige placering af parken kan først fastlægges, når VVM-høringen er tilendebragt. Mindre væsentlige justeringer i placeringen vil derfor kunne accepteres.

Energistyrelsen har ret til at kræve justeringer og ændringer i placeringen, enten på grund af eventuelle verserende sager omkring arealanvendelsen i området, og/eller såfremt VVM-redegørelsen, herunder høringen viser, at der er behov for at tilgodese væsentlige interesser.

For så vidt angår oplysninger om vinddata omkring Rødsand kan der henvises til følgende link:
<http://www.nystedhavmoellepark.dk>
http://130.226.17.201/site.php?site_code=roedsand&country=denmark.

Oplysninger om projekter vedr. vinddata, gennemført i Danmark, kan desuden fås ved henvendelse til Biblioteket på Forskningscenter Risø, som i følge de almindelige gældende regler for administrationen af Energiforskningsprogrammet (EFP), opbevarer alle de offentliggjorte slutrapporter under EFP-programmet, og som hovedregel også slutrapporterne fra PSO-projekter for miljøvenlige elproduktionsteknologier. Biblioteket vil kunne være behjælpelig med søgning af konkrete projekter på databasen Nordic Energy Index på <http://www.risoe.dk/nei/>. Endelig kan henvises til Energinet.dk, som administrerer PSO-projekter, herunder eventuelle PSO-projekter.

Ad c) Tidsplan for projektets gennemførelse

Tilbudsgiver skal som led i tilbudsgivningen fremsende en tidsplan for projektet. Målsætningen er, at parken idriftsættes inden udgangen af 2010.

Der lægges vægt på, at tidsplanen er realistisk, detaljeret og at delopgaverne er velbeskrevet og dækkende, herunder skal forløbet for forundersøgelserne nøje beskrives. Ligeledes foretrækkes tidsplaner, som anviser entydige målepunkter, der kan gøre myndighederne i stand til at vurdere fremdriften i projektet.

Tilbudsgiverne skal udarbejde tidsplanen med udgangspunkt i Energinet.dk's forventede tidsplan for planlægning, afgivelse af ordrer, etablering af ilandføringskabel, transformerplatform samt landkabel mv.(nettilslutningen), jf. nedenfor.

Seneste tidspunkt for Energinet.dks ordreafgivelse på nettilslutningen	Seneste frist for Energinet.dks annullering af ordrer på nettilslutningen	Mulighed for kabelindtræk og spændingssætning
31. oktober 2007	30. april 2008	30. november 2009

Tilbudsgiveren skal lægge til grund, at vinderen at udbuddet senest 6 uger efter modtagelsen af tilladelse til etablering af anlægget skal forpligte sig til, overfor Energistyrelsen og Energinet.dk, at etablere havvindmølleparken. Såfremt Energinet.dk på dette tidspunkt ikke har afgivet ordrer på nettilslutningen kan indehaveren af tilladelsen vente med at forpligte sig. Forpligtelsen skal dog foreligge senest inden Energinet.dk har afgivet ordren. Hvis indehaveren af tilladelsen ikke forpligter sig indenfor ovennævnte tidsfrist, bortfalder tilladelsen.

Såfremt indehaveren af tilladelsen, efter at have forpligtet sig til at bygge, alligevel beslutter ikke at etablere havvindmølleparken, forpligter indehaveren af tilladelsen sig til at kompensere Energinet.dk.

Indehaveren af tilladelsen forpligter sig til at betale for faktiske, dokumenterbare omkostninger i forbindelse med, at Energinet.dk bliver tvunget til at annullere ordrerne. I mangel af enighed fastsættes beløbets størrelse ved domstolene.

Energinet.dk forventer, at det vil koste fra 5 mio. kr. op til ca. 60 mio. kr. at annullere ordrerne til indenfor en periode på 6 måneder fra afgivelse af ordrerne; stigende jo senere ordrerne bliver annulleret. Efter 6 måneder (fra tidspunktet for afgivelse af ordrerne) forventer Energinet.dk, at ordrerne kun kan annulleres mod betaling af den fulde kontraktpris.

Hvis Energinet.dk ikke har sikret mulighed for kabeltræk og spændingssætning af platformen for det af vinderen af udbuddet planlagte tidspunkt for kabeloptræk og mølleidrifsættelse/spændingssætning af møllerne (dog tidligst den 30. november 2009), og vinderen af udbuddet senest 2 måneder inden denne dato har dokumenteret overfor Energinet.dk og Energistyrelsen, at ville være klar, er Energinet.dk forpligtet til at betale erstatning til vinderen af udbuddet som følge af forsinkelsen – for dokumenterede meromkostninger, inkl. forrentning af allerede foretagne investeringer. Erstatningskravet kan maksimalt udgøre 200 mio. kr. og skal dokumenteres ved revisionserklæring, og i mangel af enighed fastsættes det ved domstolene.

Til brug for tilbudsgivers udarbejdelse af en tidsplan kan tilbudsgiver endvidere lægge følgende til grund vedrørende Energistyrelsens sagsbehandling.

1. Forundersøgelsestilladelsen udstedes som udgangspunkt for en periode på 1 år.
2. Den endelige VVM-redegørelse skal være indsendt til Energistyrelsen senest 1 år efter udstedelsen af forundersøgelsestilladelsen. Det bemærkes, at vinderen af udbuddet 2 måneder forinden skal fremsende et udkast til VVM-redegørelse til Energistyrelsen med henblik på, at det kan vurderes, om yderligere materiale til vurdering af de miljømæssige konsekvenser skal tilvejebringes.
3. Energistyrelsens behandling af ovenstående, herunder VVM-høring, og udstedelse af tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget efter § 16 i elforsyningsloven tager 5 måneder. Denne periode omfatter blandt andet:
 - Forberedelse af offentliggørelse af VVM-redegørelse
 - Høringsperiode og frist for fremsættelse af bemærkninger til høringsmaterialet – mindst 8 uger.
 - Gennemgang af høringssvar
 - Udarbejdelse af endelig tilladelse efter § 16 i elforsyningsloven.
 - Partshøring af vinderen af udbuddet – 1 uge.
 - Offentliggørelse af sagens afgørelse
4. Derudover fastsættes en frist for klage over afgørelsen på 4 uger. Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.
5. Energistyrelsens gennemgang af detailprojektet, som udarbejdes på baggrund af tilladelsen til etablering af elproduktionsanlægget tager 2 måneder. Denne periode inkluderer tid til høring af relevante myndigheder.

6. Energistyrelsens sagsbehandling af ansøgningen om tilladelse til elproduktion efter § 13 i elforsyningsloven tager 2 måneder. Denne periode inkluderer tid til høring af relevante myndigheder. Der kan ansøges om tilladelse til elproduktion, tidligst når anlægsarbejdet er påbegyndt, og senest to måneder før end første mølle er klar til idriftsættelse.

Tilbudsgivers tidsplan skal endvidere respektere de frister mv., som fremgår af vedlagte modeltilladelser.

For så vidt angår kompensationsbetingelser tager Energistyrelsen forbehold for, at den nødvendige følgelovgivning vedtages.

5. Løsningsforslag og forbehold

Med henblik på, at kunne forhandle sig frem til en hensigtsmæssig placering, kan tilbudsgiver i første tilbud, ikke afgive mere end ét tilbud, det vil sige én placering, én tidsplan, og én afregning. Forhandlingerne kan dog give anledning til, at der ses på flere muligheder.

Det endelige tilbud skal som udgangspunkt kun indeholde én placering, én tidsplan, og én afregning.

Tilbudsgiver er ikke berettiget til at tage forbehold i det endelige tilbud overfor grundlæggende elementer i udbudsbetingelserne. Tilbudsgiver bærer den kommercielle risiko for den tilbudte kWh-pris.

Tilbudsgiver kan dog i tilbuddet tage mindre væsentlige forbehold for vindmølleparkens placering og fysiske udformning. Sådanne forbehold vil indgå i den samlede vurdering af tilbuddene.

6. Forhandlingsforløbet, herunder tilbudsfrister

Udbuddet gennemføres som et udbud efter forhandling i to runder. Tilbudsgiver forventes således at afgive to tilbud inden for fristerne angivet i tidsplanen nedenfor. Et første tilbud, og et endeligt tilbud.

I begyndelsen af 2006 forventes udpeget en vinder af udbuddet.

Energistyrelsen forbeholder sig i øvrigt ret til at ændre tidsplanen, såfremt styrelsen mener, at dette er hensigtsmæssigt. Således forbeholder Energistyrelsen sig ret til at udvide forhandlingerne med endnu en forhandlingsrunde. Dette vil i givet fald i rimelig tid blive meldt ud, inden sidste tilbudsfrist.

Alle møder finder sted hos Energistyrelsen, og forhandlingerne føres på dansk, og/eller engelsk.

Forventet tidsplan for forhandlingsforløbet

Torsdag den 13. oktober 2005

Energistyrelsens udsendelse af udbudsmateriale til de valgte prækvalificerede ansøgere.

Tirsdag den 29. november 2005, kl. 14.00

Spørgefrist for skriftlige spørgsmål

Tirsdag den 6. december 2005.

Frist for besvarelse af spørgsmål. Spørgsmål og besvarelser vil i anonymiseret form blive meddelt samtlige ansøgere. Så vidt muligt vil ansøgerne løbende få tilsendt svar på spørgsmål inden udløb af fristen for besvarelse af spørgsmål.

Tirsdag den 13. december 2005

Frist for indgivelse af 1. tilbud

Energistyrelsen udsender dagsorden til tilbudsgiverne til brug for 1. forhandlingsmøde i rimelig tid inden mødet.

Tirsdag den 24. januar 2006

1. forhandlingsmøde. På mødet gennemgås de udvalgte forhandlingstemaer og tilbudsgiverne får lejlighed til at præsentere deres projekt.
Kl. 9-12: Tilbudsgiver 1
Kl. 14-17: Tilbudsgiver 2

Onsdag den 25. januar 2006

1. forhandlingsmøde
Kl. 9-12: Tilbudsgiver 3
Kl. 14-17: Tilbudsgiver 4

Tirsdag den 7. februar 2006

Opfølgingsmøde. På mødet vil tilbudsgiver få mulighed for at drøfte og afprøve ideer og løsningsforslag.
Kl. 9-12: Tilbudsgiver 1
Kl. 14-17: Tilbudsgiver 2

Onsdag den 8. februar 2005

Opfølgingsmøde
Kl. 9-12: Tilbudsgiver 3
Kl. 14-17: Tilbudsgiver 4

Tirsdag den 21. februar 2006, kl. 12.00

**Frist for indgivelse af sidste tilbud:
Tilbudsgiver 1 og 2**

Onsdag den 22. februar 2006, kl. 17.00

**Frist for indgivelse af sidste tilbud:
Tilbudsgiver 3 og 4**

Herefter udsteder Energistyrelsen en tilladelse til forundersøgelser.

7. Formkrav mv.

Tilbuddene, herunder visualiseringer skal afgives på papir i 4 eksemplarer. Tilbuddene skal indenfor fristerne som nævnt i afsnit 6 indleveres til Energistyrelsen. Adressen fremgår af afsnit 1.

Tilbudsprisen og andre informationer af kommerciel følsom karakter afgives dog kun i 1 eksemplar, og i særskilt kuvert. I forbindelse med vurderingen af tilbuddene, udleverer Energistyrelsen således det øvrige indhold af tilbuddene, vedrørende projektets placering og fysiske udformning samt tidsplanen, til relevante myndigheders kommentering. Myndighederne anmodes om at behandle det udleverede materialet fortroligt.

Tilbudsgiver skal samtidig med afgivelsen af det endelige tilbud afgive en erklæring på tro- og love om, i hvilket omfang tilbudsgiver har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige på over 100.000 kr. Ved gæld til det offentlige forstås, at tilbudsgiver ikke har opfyldt sine forpligtelser til at betale skatter, afgifter samt bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til lovgivningen i Danmark, og i henhold til lovgivningen i tilbudsgivers hjemland.

Tilbud skal affattes på dansk og/eller engelsk.

Derudover skal tilbuddene, herunder visualiseringer afgives i 1 eksemplar i elektronisk version på cd-rom i Word-format (visualiseringer dog ikke krav om Word-format). Tilbudsprisen, og andre kommercielt følsomme oplysninger afgives på særskilt cd-rom i 1 eksemplar.

Ved eventuelle uoverensstemmelser mellem tilbud i papirform og den elektroniske version har førstnævnte version forrang.

Tilbuddet skal tydeligt mærkes ”TILBUD - HAVVINDMØLLEKONCESSION”.

Da Energistyrelsen i øvrigt påtænker at gennemføre den skriftlige kommunikation med tilbudsgiverne via e-mail bedes tilbudsgiverne i tilbuddet angive kontaktpersoner, herunder e-mail-adresser.

8. Rettelser i udbudsmateriale, anmodning om yderligere materiale

Rettelser i udbudsmaterialet

Energistyrelsen forbeholder sig ret til at foretage rettelser i udbudsmaterialet ved udsendelse af et tillæg til udbudsmaterialet til ansøgerne.

Spørgsmål, inden afgivelse af tilbud

Som angivet i tidsplanen for forhandlingerne, jf. afsnit 6, er der forud for afgivelse af første tilbud fastsat en spørgefrist til den 29. november 2005, kl. 14.00.

Spørgsmålene sendes pr. e-mail til mhj@ens.dk eller med brev til Energistyrelsen, Amaliegade 44, 1256 København K, forsyningsområdet, att. Maria Jørgensen.

Spørgsmål og besvarelser vil i anonymiseret form blive meddelt samtlige ansøgere. Energistyrelsen forbeholder sig ret til at offentliggøre ikke kommercielt følsomme spørgsmål-svar på Energistyrelsens hjemmeside.

Spørgsmål, som stilles under forhandlingsforløbet

Efter fristen for første tilbud opfordres tilbudsgiver til løbende at afklare eventuelle uklarheder i udbudsmaterialet og andre tvivlsspørgsmål på de planlagte møder.

Såfremt der måtte opstå spørgsmål, som tilbudsgiver helst ser afklaret inden næste møde, kan tilbudsgiver fremsætte spørgsmålet skriftligt overfor Energistyrelsen. Spørgsmål bedes sendt til: mhj@ens.dk. Energistyrelsen vil snarest muligt vurdere om spørgsmålet kan og bør besvares skriftligt, og vil meddele tilbudsgiver sin beslutning herom. Spørgsmål og besvarelser, der vurderes også at have betydning for de andre tilbudsgivere, vil i anonymiseret form blive meddelt samtlige tilbudsgivere. Energistyrelsen forbeholder sig ret til at offentliggøre ikke kommercielt følsomme spørgsmål-svar på Energistyrelsens hjemmeside.

9. Annulation

Energistyrelsen forbeholder sig ret til at annullere udbuddet, såfremt der foreligger saglige grunde hertil. Det kan blandt andet blive relevant, såfremt buddene (kWh-pris) vurderes at være for høje.

10. Omkostninger ved deltagelse og vedståelse

Tilbudsgiveren skal vedstå sit sidste tilbud i 6 måneder fra dets afgivelse.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at både første og andet tilbud afgivet af hver tilbudsgiver er bindende for den pågældende tilbudsgiver efter sit indhold.

Tilbudsgivers omkostninger i forbindelse med udbudsforretningen er Energistyrelsen uvedkommende. Det skal i den forbindelse fremhæves, at Energistyrelsen ikke er ansvarlig for det tilfælde, at der ikke kan vedtages den nødvendige lovgivning.

Såfremt vinderen af udbuddet ikke gennemfører forundersøgelser inden for de angivne frister, og/eller Energistyrelsen meddeler, at der ikke kan udstedes tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg, kan Energistyrelsen rette henvendelse til den tilbudsgiver, som havde afgivet det næstbedste tilbud med henblik på en eventuel udstedelse af tilladelse til forundersøgelser til den pågældende. Der må i den forbindelse ikke ændres væsentligt på den pågældendes tilbud eller vilkårene i øvrigt.

11. Behandling af tilbud mv.

Tilbudsgiver har ikke adgang til at overvære åbningen af tilbud eller at få oplysninger om konkurrenters tilbud.

Energistyrelsen forbeholder sig dog ret til at offentliggøre indholdet af det vindende tilbud.

Energistyrelsen er ikke forpligtet til at tilbagelevere tilbud til tilbudsgiver.

Tilbudsgiver skal iagttage ubetinget tavshed over for uvedkommende vedrørende forhold, som måtte komme til tilbudsgivers kendskab i forbindelse med udbudsforretningen.

Energistyrelsen anser ikke tildelingen af koncessionen for endeligt afsluttet, før tilladelsen til forundersøgelser er udstedt. I den forbindelse bemærkes det, at der tages forbehold for, at Folketinget vedtager et lovforslag om indregning i elpriserne af det støttebeløb, som indgår i den budte kWh-pris.

Energistyrelsen vil i forhandlingerne og bedømmelsen af tilbuddene efter behov inddrage eksperter fra andre myndigheder med henblik på at belyse særlige problemstillinger. Det vil fx kunne blive relevant at inddrage personer fra Energinet.dk, Skov- og Naturstyrelsen, Søfartsstyrelsen, Forsvaret, Farvandsvæsenet, Statens Luftfartsvæsen, Fiskeridirektoratet i vurderingen af elementer i tilbuddene.

Energistyrelsen vil endvidere benytte sig af ekstern bistand, såfremt der måtte blive behov for det, fx til belysning af finansielle forhold.

Energistyrelsen vil gennemføre forhandlingerne inden for de rammer, der er lagt i udbudsbekendtgørelsen og nærværende udbudsbetingelser. Energistyrelsen er således opmærksom på, at der ikke gennem forhandlingerne må ændres på de grundlæggende vilkår for udbuddet.

Energistyrelsen anser det for væsentligt, at udbuddet skaber en effektiv konkurrence mellem ansøgerne, og at tilbudsgiverne behandles lige.

Endvidere skal det oplyses, at al kommunikation mellem ordregiver og tilbudsgiver vil foregå skriftligt, udover den kommunikation, der vil foregå under forhandlingsmøderne.

Det skal i øvrigt oplyses, at nærværende udbudsbetingelser offentliggøres på Energistyrelsens hjemmeside samtidig med, at materialet fremsendes til de prækvalificerede ansøgere.

12. Dokumentation

Energistyrelsen vil i forbindelse med vurderingen af det indkomne, supplerende materiale fra tilbudsgiverne påse, at tilbudsgiverne har indsendt de oplysninger, som Energistyrelsen har anmodet om i følgebrevet til nærværende udbudsbetingelser. Hvis Energistyrelsen finder, at dette materiale ikke på tilstrækkelig vis dokumenterer, at tilbudsgiverne er i besiddelse af den finansielle og tekniske kapacitet til at etablere og drive en havvindmøllepark på 200 MW ved Rødsand, vil selve tilbuddene ikke blive taget i betragtning, og der vil ikke blive ført forhandlinger med de pågældende tilbudsgivere.

13. Klageadgang

Der er klageadgang til Klagenævnet for Udbud, jf. lov nr. 415 af 31. maj 2000 og bekendtgørelse nr. 602 af 26. juni 2000 om Klagenævnet for udbud.

Bilag 0

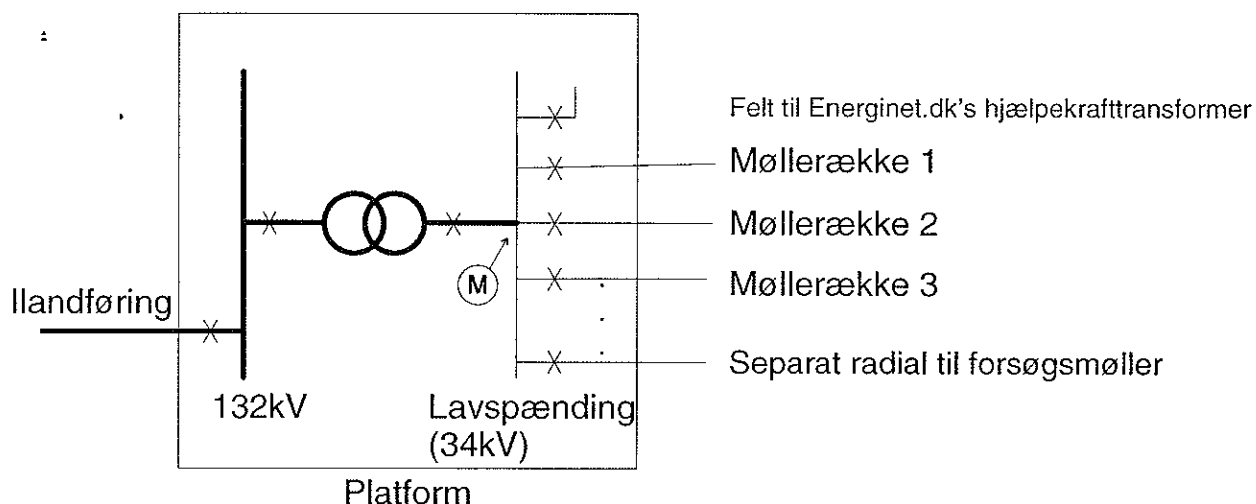
Om grænsefladen vedrørende nettilslutningen

Energinet.dk etablerer 132 kV-ilandføringen inklusiv en offshoreplatform ved mølleparken. Vindmølleejeren etablerer vindmølleparken med tilhørende internt net til opsamling af effekt fra møllerne.

Transformeren udstyres med viklingskobler. Der forventes et spændingsniveau på 30-36 kV. Det faktiske spændingsniveau aftales med Energinet.dk.

Ejergrensener

Skillefladen mellem elsystemet og vindmølleparken er "lavspændingssiden" af transformeren på offshoreplatformen (f.eks. 34 kV), jævnfør figur 1. Der etableres en separat radial for tilslutning af forsøgsmøllerne. Udgifter hertil afholdes af ejeren af forsøgsmøllerne. Hvis Energinet.dk vurderer, at det er hensigtsmæssigt, at koblingsanlæg på platformen, J-rør m.v. i forbindelse med etablering af transformerplatformen forberedes til det ekstra kabel til brug for forsøgsmøllerne skal vindmølleejeren (ikke forsøgsmølleejeren) etablere dette. Meromkostningen afholdes af Energinet.dk.

Figur 1 Principskitse for skillefladen på offshoreplatformen.

Af figuren fremgår, at måling og afregning (punkt M) skal ske på parktransformerens sekundære side. Strømmåling kan eventuelt ske via strømtransformere indbygget i parktransformerens gennemføringer. Spændingsmålingen sker via spændingstransformere monteret på "34 kV-anlæggets" samleskinne. Der skal etableres hoved- og reservemåler. Der henvises i øvrigt til forskrift "E2 – Tekniske krav til elmåling", som kan findes på Energinet.dks hjemmeside.

Energinet.dk ejer, betaler, driver og vedligeholder følgende:

- Platform og alt hjælpeudstyr
- Alle 132 kV-anlæg
- Lyslederforbindelse fra platform til transformerstation på land.
- Hjælpekrafttransformer og fordelingstavler, batterier m.v. til forsyning af Energinet.dks anlæg
- En eventuel lille dieselgenerator til forsyning af Energinet.dks anlæg.

Vindmølleejeren ejer, betaler, driver og vedligeholder alle "34 kV-anlæg" inklusive samleskinnen og transformerfeltet. Anskaffelse af udstyr nødvendigt til etablering af vindmølleejers 34 kV-anlæg påhviler vindmølleejeren, herunder J-rør, Hang-off, kabelstiger mv.

Vindmølleejeren skal stille et "34 kV"-felt til rådighed for Energinet.dks hjælpekrafttransformer

Spændingsniveauet på lavspændingssiden af transformeren fastlægges af vindmølleejeren i samråd med Energinet.dk.

Måling og afregning af produktionen fra vindmølleparken sker i punktet M, jævnfør figur 1. Måleudrustning skal udføres som krævet i den systemansvarliges måleforskrift.

Leje af plads på transformerplatformen

Vindmølleejeren betaler for leje af areal på platform til samleskinne mv., omkostninger til måler, til vedligeholdelse og aflæsning af måler samt til afregning af produktionen, men kun for det areal, der overstiger 50 m², jævnfør nedenfor.

Vindmølleejeren kan desuden, i det omfang det ønskes, leje yderligere arealer på platformen til installation af egne anlæg f.eks.

- hjælpekrafttransformer og fordelingstavler, batterier m.v. til forsyning af sit anlæg,
- dieselgenerator til forsyning af møllerne
- reaktor til kompensering af 34 kV-kablerne

Drift og vedligeholdelse af disse påhviler vindmølleejeren.

Energinet.dk oplyser, at der som udgangspunkt ikke vil blive etableret helikopterlandingsplads på transformerplatformen. Såfremt vindmølleejeren ønsker en helikopterlandingsplads skal vindmølleejeren afholde meromkostningerne forbundet hermed. Udformningen heraf mv. aftales i så fald nærmere med Energinet.dk.

Fastsættelse af pladsleje for ekstra arealer til vindmølleejers egne anlæg på transformerplatformen

Pladslejen, for arealer udover 50 m², udgøres af et fast og et variabelt beløb:

Den faste leje udregnes svarende til forrentning og afdrag over 25 år af en anlægsinvestering svarende til 220.000 kr./m² (2004-priser indekseret med nettoprisindeks) for det areal, som er anvendt af vindmøllelejerens. Hvis de faktiske anlægsomkostninger er lavere end 220.000 kr./m², reduceres kvadratmeterprisen tilsvarende.

Den variable leje fastsættes hvert år som en kvadratmeterpris ud fra Energinet.dk's faktiske vedligeholdelsesomkostninger for platformen, dog maksimalt 7.500 kr./m² i 2004-priser indekseret med nettoprisindeks. Den variabel leje betales af det samme antal kvadratmeter som den faste leje.

I 2004-priser er beregnet en fast leje på 14.083 kr./m² pr år (lånerente 4 %) og en variabel leje på 7.500 kr./m² pr år.

Vindmøllelejerens anlæg på transformerplatformen må have en max. højde på 9 m.

Pladsleje skal betales fra det tidspunkt, hvor den første vindmølle spændingssættes fra transformerplatformen.

Bilag 1

Modeltilladelse til forundersøgelser, herunder VVM-undersøgelser efter § 13 i lov om elforsyning

Energistyrelsen forbeholder sig ret til, som følge af udbudsforhandlingerne, at stille yderligere krav vedrørende projektets placering og fysiske udformning og vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse i den endelige tilladelse til forundersøgelser i forhold til de i denne modeltilladelse angivne vilkår.

Endvidere skal det påpeges, at der i kravene flere steder henvises til lovgivning og regler, som er udstedt af andre myndigheder end Transport- og Energiministeriet. Det skal derfor understreges, at der vil kunne forekomme ændringer i disse regler i perioden indtil den endelige tilladelse meddeles. Der tages endvidere forbehold for, at ikke alle relevante regler mv., som indehaveren af tilladelsen er forpligtet til at følge er nævnt i denne modeltilladelse.

Det bemærkes i den sammenhæng, at der til alle tider kan forekomme ændringer i lovgivningen, og indehaveren af tilladelsen skal derfor være opmærksom på, at den til enhver tid gældende lovgivning skal følges.

- Indehaveren af tilladelsen opnår ret til efter § 13 at foretage forundersøgelser, herunder VVM-undersøgelser på et område afgrænset af følgende x, y koordinater (UTM32, datum ED50):
- Tilladelsen gælder som udgangspunkt 1 år fra udstedelsen.
- Indehaveren af tilladelsen skal udføre undersøgelserne på en forsvarlig måde, og således at virksomhed, der udøves af rettighedshavere i henhold til undergrundsloven, fiskeriaktiviteter og anden næringsvirksomhed ikke urimeligt vanskeliggøres.
- Indehaveren af tilladelsen forpligter sig til ikke at afvige væsentligt fra den i tilbuddet fremsendte tidsplan.
- Energistyrelsens tilladelse fritager ikke indehaveren af tilladelsen for at indhente eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning, fx kan det oplyses, at tilladelser til søopmåling skal ansøges hos Farvandsvæsenet.
- Energistyrelsens tilladelse fritager ikke indehaveren af tilladelsen for at varsle relevante myndigheder, fx Søfartsstyrelsen, Farvandsvæsenet og Fiskeridirektoratet om konkrete undersøgelser på havet.
- Indehaveren af tilladelsen skal følge den til enhver tid gældende regulering, herunder EU-regler.
- Såfremt det af tilladelsen omfattede område (eller arealer inden for dette) ikke omfattes af - eller unddrages - dansk højhedsret i medfør af folkeretlige regler (herunder ved mellemfolkelig overenskomst), skal indehaveren af tilladelsen respektere enhver heraf følgende indskrænkning af området, uden at der i den anledning kan rejses krav mod Energistyrelsen eller den danske stat i øvrigt.
- Tilladelsen medfører ikke indskrænkninger i statens højhedsret over søterritoriet eller statens eneret over den eksklusive økonomiske zone. Tilladelsen er således ikke til hinder for, at der inden for det af tilladelsen omfattede område kan tillades andre end indehaveren af tilladelsen at gennemføre andre former for aktiviteter, end de i denne tilladelse omfattede. Energistyrelsen vil i den forbindelse påse, at sådanne eventuelle aktiviteter ikke væsentligt er til gene for aktiviteter omfattet af denne tilladelse.

- Indehaveren af tilladelsen skal for egen regning indgå i et samarbejde med Energinet.dk om projektering af transformerplatformen, herunder skal indehaveren af tilladelsen senest 1. juli 2006 angive overfor Energinet.dk, om der i forbindelse med service på vindmølleparken er behov for at få etableret en helikopterlandingsplads på transformerplatformen, samt angive en ca. størrelse og vægt af de ekstra anlægsdele, der ønskes placeret på platformen. Energinet.dk oplyser, at der som udgangspunkt ikke vil blive etableret helikopterlandingsplads på transformerplatformen. Såfremt vindmølleejeren ønsker en helikopterlandingsplads skal vindmølleejeren afholde meromkostningerne forbundet hermed.
- Indehaveren af tilladelsen er forpligtet til at deltage i et samarbejde med Energinet.dk omkring koordinering af detailtidsplaner, byggepladsstyring, byggesager, trafikkoordinering, sikkerhed og miljø mm. Koordineringen af havmølleprojektet og ilandføringsprojektet kan i praksis gennemføres ved afholdelse af periodiske koordinerings- og byggemøder. Indehaveren af tilladelsen skal overfor Energinet.dk udpege en fast kontaktperson. Tilsvarende udpeger Energinet.dk en fast kontaktperson overfor indehaveren af tilladelsen.
- Indehaveren af tilladelsen skal tegne forsikring til dækning af de skader, som indehaveren af tilladelsen - eller andre personer, på vegne af indehaveren af tilladelsen - forvolder i henhold til den i tilladelsen udøvede virksomhed. Dokumentation herfor forelægges Energistyrelsen, inden forundersøgelsestilladelsen udnyttes, dog senest 1 måned efter tilladelsen er udstedt.
- Alle omkostninger afholdes af indehaveren af tilladelsen, og indehaveren af tilladelsen bærer selv risikoen for, at undersøgelserne ikke fører til en tilladelse om etablering af elproduktionsanlægget.
- Myndighederne skal have adgang til at være til stede ved alle undersøgelser, der foretages i henhold til denne tilladelse. Alle udgifter i forbindelse med rejse og ophold for disse repræsentanter skal afholdes af indehaveren af tilladelsen.
- Eventuel overdragelse af tilladelsen skal forud godkendes af Energistyrelsen. En eventuel ny indehaver af tilladelsen skal overholde vilkår stillet i denne tilladelse.
- Hvis der ved forundersøgelserne gøres fund af beskyttende kulturlevn, skal dette meddeles Kulturarvsstyrelsen, Fortidsminder, Slotholmsgade 1, 1216 København K, telefon: 72 26 52 09, jf. § 28 stk. 1 i Museumsloven.
- Undersøgelser med relation til natur- og miljømæssige aspekter skal som udgangspunkt udarbejdes efter de metoder, der er udviklet og anvendt i forbindelse med miljøundersøgelser for havvindmølledemonstrationsprogrammet for Horns Rev Havmøllepark og Nysted Havmøllepark ved Rødsand. Forslag til undersøgelser skal godkendes af Energistyrelsen efter høring af Skov- og Naturstyrelsen.
- Der reserveres plads, i opstillingsmønsteret, til etablering af tre forsøgsmøller.
- De planlagte vindmøller, samt plads til opstilling af forsøgsmøller må ikke dække et areal på mere end 35 km², ex. mølleradialerne til transformerstationen.

- Såfremt indehaveren af tilladelsen foretager undersøgelser fra et skib, skal indehaveren af tilladelsen:
 - Rette henvendelse til Danmarks Fiskeriforening, H.C. Andersens Boulevard 37, 1504 København V, tlf.: 70 10 40 40 for en nærmere drøftelse af tilrettelæggelsen af undersøgelser, således at problemerne for fiskeriet minimeres mest muligt. Danmarks Fiskeriforening kan evt. være behjælpelig med udpegelse af en fiskerisagkyndig.
 - Medbringe en fiskerisagkyndig person på undersøgelseskibet. Udgifterne hertil afholdes af indehaveren af tilladelsen. Den fiskerisagkyndiges kvalifikationer skal kunne godkendes af Fiskeridirektoratet. En fiskerisagkyndig skal dog ikke medbringes, såfremt fartøjet udelukkende opererer stationært og uden slæbende udstyr (geotekniske operationer o. lign.)
 - Indgå aftale med den fiskerisagkyndige om arbejdstid, løn, forsikring og lignende. Den fiskerisagkyndige skal under opholdet ombord føre dagbog over sine iagttagelser. Dagbogen skal af den fiskerisagkyndige senest 10 dage efter hjemkomsten sendes til Energistyrelsen. Samtidig sendes kopi til indehaveren af tilladelsen og Fiskeridirektoratet.
 - Fremsende information om de planlagte undersøgelser til "Fiskeri Tidende", Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, tlf.: 76 10 96 63, fax.: 75 45 20 65, e-mail: tl@dkfisk.dk.

Rapportering og behandling af data

- Efterhånden som undersøgelser udføres, og de pågældende resultater og data foreligger, indsendes disse vederlagsfrit til Energistyrelsen.
- Alle rå-data - indsamlet ved forundersøgelser herunder VVM-undersøgelser - vedrørende natur- og miljømæssige aspekter, skal gøres tilgængelig for offentligheden via Miljøministeriets fagdatacentre.
- Energistyrelsen forbeholder sig ret til at offentliggøre rå-data derudover (tekniske), som er indsamlet ved forundersøgelser, herunder VVM-undersøgelser.
- Alle data fra søpmålinger indsendes vederlagsfrit til Farvandsvæsnet.

Procedure i forbindelse med udarbejdelse af VVM-redegørelse og ansøgning om tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg

- En tilladelse til etablering af en havvindmøllepark, jf. § 16 i elforsyningsloven, kan kun meddeles på baggrund af en VVM-redegørelse. Indehaveren af tilladelsen skal på baggrund af tilbud af dd.mm.aa udarbejde en VVM-redegørelse.
- VVM-redegørelsen skal som minimum indeholde de oplysninger, som nævnt i bilag 1 a.
- Et udkast til VVM-redegørelse skal være fremsendt til Energistyrelsen senest 2 måneder inden udløb af denne tilladelse, med henblik på at Energistyrelsen kan vurdere, om yderligere materiale til vurdering af de miljømæssige konsekvenser skal tilvejebringes.

- Indehaveren af tilladelsens formelle ansøgning om tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget, jf. § 16 i elforsyningsloven samt endelig VVM-redegørelse skal være Energistyrelsen i hænde senest 1 år inden udløbet af denne tilladelse. Såfremt dette ikke sker, kan tilladelsen herefter tilbagekaldes.
- Såfremt indehaveren af tilladelsen ikke ønsker at indgive formel ansøgning om tilladelse til at etablere elproduktionsanlægget, skal Energistyrelsen have meddelelse herom hurtigst muligt, og senest 1 år inden udløbet af denne tilladelse. Tilladelsen vil herefter tilbagekaldes.

Overholdelse af tilladelsens vilkår

- Overtrædelse af vilkår i denne tilladelse samt afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger straffes med bøde, jf. elforsyningslovens § 87.
- En meddelt tilladelse kan tilbagekaldes, såfremt nogen af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke opfyldes.
- Indehaveren af tilladelsen er forpligtet til at meddele Energistyrelsen de oplysninger, som Energistyrelsen finder nødvendige for udøvelse af tilsynet, jf. elforsyningslovens § 84, stk. 1. Energistyrelsen skal bevare fortrolighed om kommercielt følsomme oplysninger.

Klageadgang

- Klager over denne tilladelse kan i henhold til § 89 i lov om elforsyning af klageberettigede indbringes for Energiklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360, København K. Klagen skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at nærværende tilladelse er meddelt.

Bilag 1 a

Krav til VVM-redegørelsens indhold

VVM-redegørelsen skal som minimum indeholde nedenstående undersøgelser. De specifikke vilkår, som beskrevet i første del af dette bilag, er udarbejdet på baggrund af høringssvarene fra screeningen af Rødsand fra august 2004, som er offentligt tilgængelige på Energistyrelsens hjemmeside:

http://www.ens.dk/graphics/Energiforsyning/Vedvarende_energi/Vind/havvindmoeller/Screening_3/hoeringssvar.pdf.

På baggrund af forhandlingerne, forbeholder Energistyrelsen sig ret til at stille yderligere krav til indholdet i VVM-redegørelsen vedrørende projektets placering og fysiske udformning, og vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse.

- VVM-redegørelsen skal omfatte mølleparken samt det interne ledningsnet frem til optræk i transformerplatformen.
- VVM-undersøgelsen skal også omfatte forsøgsmøllerne. Dette indebærer 1-3 vindmøller (tre-bladet) med en samlet effekt på 15 MW og en højde på op til 200 m samt fundamenter, som indehaveren af tilladelsen frit kan vælge.
- Indehaveren af tilladelsen skal indenfor rimelige økonomiske rammer benytte den bedst mulige metode og teknik til at opfylde kravene til VVM-redegørelsen. Indehaveren af tilladelsen afholder alle omkostninger forbundet med udarbejdelsen af VVM-redegørelsen.
- Den relevante viden fra miljøprogrammet tilknyttet demonstrationsprojektet for Horns Rev og Nysted-Rødsand skal inddrages og koordineres med Skov- og Naturstyrelsen. Der kan i øvrigt henvises til, at Danmarks Miljøundersøgelser er i besiddelse af et omfattende basisdatamateriale vedrørende pattedyr- og fugleundersøgelser, som vil kunne indgå i en VVM-redegørelse. DMU har således peget på, at et væsentligt og uafklaret punkt angående havmølleparker er eventuelle kumulative effekter af anbringelse af flere parker i det samme område, samt barriere-effekter ved anbringelse af parker på tværs af vandringsruter ligesom påvirkningen af fødegrundlaget er ukendt.
- Påvirkningerne af de i området forekommende bundsamfund, fisk, pattedyr og fugle, herunder deres fødegrundlag og mulighederne for en udnyttelse heraf, skal undersøges. Herunder skal redegørelsen omfatte oplysninger over udbredelsen af bundsamfund, fisk, pattedyr og fugle i området.
- Der skal udarbejdes undersøgelse af eventuelle kumulative effekter på natur- og miljøtilstanden i området af flere mølleparker, herunder skal flere havvindmølleparker eventuelle påvirkning af kystmorfologi og hydrografi undersøges.
- Der skal gennemføres en kortlægning, som dokumenterer tilstedeværelsen og sammensætningen af eventuelle råstofressourcer, fx. i form af prøvesugninger. Båndlæggelse af potentielle områder kan kun ske efter aftale med Skov- og Naturstyrelsen, som er myndighed for råstofindvinding.
- Der skal gennemføres en risikovurdering af sejladsikkerhed og den konkrete placering skal indpasses, således at risikoen for påsejling mindskes mest muligt, samt at risikoen kan accepteres af Søfartsstyrelsen og Farvandsvæsnet. Analysen bør både omfatte

foranstaltninger omkring havvindmøllerne mod påsejling af skibe, herunder drivende skibe, og betydningen af ændrede trafikmønstre i omkringliggende områder, herunder nye trafikmønstres betydning for sejladsikkerheden. Indholdet af risikovurderingen skal afklares med Søfartsstyrelsen og Farvandsvæsenet.

- VVM-redegørelsen skal indeholde en opgørelse af landinger og værdien af fiskeri i området og en vurdering af fiskernes økonomiske tab på kort og lang sigt. Herunder skal det belyses, om kunstig rev effekt generelt har en gunstig effekt på fiskebestanden i området. Derudover skal der foretages en vurdering af gener i anlægsfasen – så som arbejdsstøj og andre forstyrrelser, herunder sedimentspredninger, som vil påvirke fisk og fiskeyngel, og i driftsfasen eventuelle gener i forbindelse med infralyd og magnetisme. Endvidere bør konsekvenserne for fiskeriet ved udlægning af kabler imellem møllerne indgå i VVM-redegørelsen. I den forbindelse bør det beskrives, hvorledes magnetfelterne omkring kablerne kan påvirke fiskevandring, især for ål og sild.
- Det skal undersøges, om det kan medføre negative påvirkninger af kysten som følge af ændrede strøm- og bølgeforhold.
- For indehaveren af tilladelsens regning skal der udføres et arkæologisk analyse- og forundersøgelserprogram til afklaring af, om beskyttede fortidsminder forstyrres i forbindelse med anlægsarbejderne. Det arkæologiske arbejde udføres af et marinarkæologisk godkendt museum. Undersøgelserprogrammet fastlægges i et samarbejde med det aktuelle museum, indehaveren af tilladelsen og Kulturarvsstyrelsen, og gennemføres i så god tid at resultaterne kan komme med i VVM-redegørelsen. Der skal endvidere gennemføres et fladedækkende seismisk opmålingsprogram (bestående af både side-scan sonar opmåling og Protron-magnetometer opmåling) som led i VVM-redegørelsen. Kulturarvsstyrelsen skal i den forbindelse have mulighed for at påvirke konfigurationen af den eller de udstyrspakker, som der skal sejles geotekniske opmålinger med, ligesom der skal foretages en kvalificeret gennemgang af de anomaliteter, der forefindes ved undersøgelserne. Kulturarvsstyrelsen vil stille vilkår om, at anomalier samlet tilgængeliggøres i afrapporteringen. Der skal desuden gennemføres en arkivalsk kontrol og analyse af det berørte område ved hjælp af dykkerbestigelser. I forbindelse med en museal analyse af de seismiske opmålinger/registreringer kan det ligeledes blive aktuelt at dykkerbesigtige udvalgte positioner. Dette analyse- og dykkerarbejde sker ligeledes for indehaveren af tilladelsens regning; jævnfør § 29 g stk. 4 i Museumsloven.
- Der skal, ved anvendelse af virtuel teknik, foretages visualisering af møllerne med dag- og natafmærkning (af hensyn til fly- og skibsfart) i simuleret meget klart, klart og diset vejr. Udover mølleparken skal visualiseringen også vise en transformerplatform, forsøgsmøllerne samt den eksisterende park ved Rødsand. Design og placering af transformerplatform aftales med Energinet.dk.
- Indehaveren af tilladelsen skal i forbindelse med indgivelse af ansøgning om etablering af anlægget, og i den tilhørende VVM-redegørelse, angive spændet for, hvor mange vindmøller, der ønskes opsat, spændet for navhøjderne, og spændet for den totale højde af vindmøllerne. VVM-redegørelsen, herunder visualiseringen skal udarbejdes ud fra princippet om det mindre i det mere (den størst, tænkelige miljøbelastning).

- I udarbejdelsen af VVM-redegørelsen skal indehaveren af tilladelsen lægge de krav og vilkår til grund, hvorpå der er budt.

VVM-redegørelsen skal endvidere som minimum opfylde nedenstående krav, jf. kravene beskrevet i bekendtgørelse nr. 815 af 28. august 2000 om vurdering af virkninger på miljøet (VVM) af elproduktionsanlæg på havet.

1.	Beskrivelse af vindmølleanlægget inkl. det interne ledningsnet, herunder navnlig:
1.1	Beskrivelse af vindmølleanlæggets fysiske udformning, herunder behovet for arealer til forskellige formål under etablering og drift. Kortbilag med placering
1.2	Beskrivelse af etableringsmetode for vindmøllerne inkl. det interne ledningsnet.
1.3	Beskrivelse af drift af vindmøllerne inkl. det interne ledningsnet.
1.4	Beskrivelse af typer og mængder af anvendte stoffer, herunder om der indgår miljøbelastende forhold, samt type og mængde af forventede reststoffer og emissioner. Både for etablerings- og driftsfasen.
1.5	Beskrivelse af alternative opstillinger indenfor området.
1.6	Beskrivelse af 0-alternativet – konsekvensen af, at det pågældende anlæg ikke opføres.
2.	Beskrivelse af området og de omgivelser, som i væsentlig grad kan blive berørt af vindmølleanlægget inkl. det interne ledningsnet, samt den indbyrdes sammenhæng mellem nedenstående faktorer Beskrivelsen bør anføre projektets direkte påvirkninger og i givet fald dets indirekte, sekundære, kumulative, kort- og langsigtede, vedvarende eller midlertidige samt positive eller negative virkninger.
	Hydrografi. Geomorfologiske forhold. Kystmorfologiske forhold Vandkvalitet. Bundvegetation og -fauna. Fisk Fugle Havpattedyr Landskabsforhold Råstoffer. Marinarkæologi; bopladser og vrag. Rekreative forhold. Planlægningsmæssige forhold. Sejlads. Luftfart. Fiskeri. Militære øvelsesaktioner. Øvrige forhold: Navigationsanlæg, ammunition mv., kabler mv.
3.	Beskrivelse af vindmølleanlæggets inkl. det interne ledningsnets konsekvenser for miljøet både for etablerings- og driftsfasen, som følge af:
	Tilstedeværelse af projektet som helhed – de fysiske indgreb. Anvendelsen af naturlige ressourcer og bortskaffelse af affald. Emissionen af forurenende stoffer, støj, lys mv. til luft- og vandmiljøet Uheld Beskrivelse af de metoder, der er anvendt til forudberegning af konsekvenser på miljøet.
4.	Beskrivelse af foranstaltninger, der påtænkes anvendt for at undgå, nedbringe og om muligt neutralisere de skadelige virkninger på miljøet
5.	Beskrivelse af de socioøkonomiske konsekvenser

	(fx miljøøkonomi og lokal erhvervsudvikling)
6.	Et ikke-teknisk resumé på engelsk.
7.	Oversigt over eventuelle vanskeligheder og mangler (tekniske eller videnskæssige) ved oplysningerne og vurderingen af miljøpåvirkningerne.

Kravene til indholdet af VVM-redegørelserne følger af VVM-direktivet, jf. direktiv nr. 1985/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, som ændret ved direktiv nr. 1997/11/EF og ved 2003/35/EF.

Bilag 2

Modeltilladelse til etablering af elproduktionsanlægget samt internt ledningsnet efter § 16 i lov om elforsyning

Det skal bemærkes, at modeltilladelsen ikke er en udtømmende gennemgang af de vilkår, der vil blive stillet i den endelige tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget, idet forundersøgelser samt VVM-undersøgelse vil kunne give anledning til, at der kan blive stillet yderligere vilkår, fx til miljøundersøgelser, overvågning, lysafmærkning, sejladsikkerhed mv.

På baggrund af forhandlingerne forbeholder Energistyrelsen sig i øvrigt ret til at stille yderligere krav til indholdet i tilladelsen vedrørende projektets placering og fysiske udformning, samt vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse.

Endvidere skal det påpeges, at der i kravene flere steder henvises til lovgivning og regler, som er udstedt af andre myndigheder end Transport- og Energiministeriet. Det skal derfor understreges, at der vil kunne forekomme ændringer i disse regler i perioden, indtil den endelige tilladelse meddeles. Der tages endvidere forbehold for, at ikke alle relevante regler mv., som indehaveren af tilladelsen er forpligtet til at følge er nævnt i denne modeltilladelse.

Det bemærkes i den sammenhæng, at der til alle tider kan forekomme ændringer i lovgivningen, og indehaveren af tilladelsen skal derfor være opmærksom på, at den til enhver tid gældende lovgivning skal følges.

Tilladelsens område

- Tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg, med tilhørende internt ledningsanlæg, jf. § 16, stk. 1 i elforsyningsloven, gives til indehaveren af tilladelsen på baggrund af tilbud af dd.mm.aa.
- Indehaveren af tilladelsen forpligter sig til ikke at afvige væsentligt fra den med tilbuddet afgivne tidsplan. Såfremt denne tidsplan ikke overholdes, skal tilbudsgiver begrunde væsentlige forsinkelser. Målsætningen er, at parken nettilsluttes inden udgangen af 2010.
- Et detailprojekt, herunder en detaljeret projektbeskrivelse og en detaljeret tidsplan, skal forelægges Energistyrelsen og Energinet.dk forud for anlægsarbejdets påbegyndelse.

Projektbeskrivelsen skal indeholde oplysninger om valg af leverandører, valg af mølletyper, fundament, møller og interne ledningsnet mv.

Detailprojektet skal endvidere dokumentere, at vilkårene i denne tilladelse vil blive opfyldt. Ligeledes skal detailprojektet indeholde de oplysninger, som ifølge denne tilladelse skal fremsendes til Energistyrelsens godkendelse eller oplysning.

- Energistyrelsens tilladelse fritager ikke for eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning.
- Indehaveren af tilladelsen skal følge den til enhver tid gældende regulering, herunder EU-regler.
- Såfremt det af tilladelsen omfattede område eller arealer inden for dette ikke omfattes af eller unddrages dansk højhedsret i medfør af folkeretlige regler, herunder ved

mellemfolkelig overenskomst, skal indehaveren af tilladelsen respektere enhver heraf følgende indskrænkning af området, uden at der i den anledning kan rejses krav mod Energistyrelsen eller den danske stat i øvrigt.

- Tilladelsen medfører ikke indskrænkninger i statens højhedsret over søterritoriet eller statens eneret over den eksklusive økonomiske zone. Tilladelsen er således ikke til hinder for, at det inden for det af tilladelsen omfattede område kan tillades andre end indehaveren af tilladelsen at gennemføre andre former for aktiviteter, end de i nærværende tilladelse omfattede. Energistyrelsen vil i den forbindelse påse, at sådanne eventuelle aktiviteter ikke væsentligt er til gene for aktiviteter omfattet af denne tilladelse.
- Energistyrelsen forbeholder sig ret til at kræve sikkerhedsmæssigt rimeligt begrundede ændringer af anlæggene, forud for anlægsarbejdets påbegyndelse.
- Der må ikke, uden Energistyrelsens tilladelse, foretages væsentlige ændringer eller udvidelse af anlægget.
- Anlægsarbejdet skal være påbegyndt inden 1 år efter, at denne tilladelse er meddelt.
- Indehaveren af tilladelsen skal tegne forsikring til dækning af de skader, som indehaveren af tilladelsen - eller andre personer, på vegne af indehaveren af tilladelsen - forvolder i henhold til den i tilladelsen udøvede virksomhed. Dokumentation herfor forelægges Energistyrelsen, inden anlægsarbejdet igangsættes.
- Der fastsættes et friholdelsesareal omkring den nye park på 2 km i nordlig, østlig, sydlig og vestlig retning [*dog gælder betingelserne vedrørende eventuel etablering af forsøgsmøller, som nævnt i vedlagte udbudsmaterialer afsnit 4b, punkt 1*]. Etableringen af friholdelsesarealet betyder, at der ikke vil blive meddelt tilladelse til etablering af andre havvindmøller i dette friholdelsesareal, uden forudgående samtykke fra indehaveren af denne tilladelse. Eventuelle skyggeeffekter fra andre møller i området (uden for ovennævnte friholdelsesareal) kommende eller nuværende, og derved eventuelle produktionstab, er Energistyrelsen uvedkommende.
- Etableringen af friholdelsesarealet indebærer ikke, at statens højhedsret over søterritoriet og den eksklusive økonomiske zone på det pågældende areal begrænses i forhold til at meddele tilladelser til andre aktiviteter, der kan forenes med elproduktionen fra de pågældende havvindmøller.

Forsøgsvindmøller

- Indehaveren af tilladelsen er forpligtet til ved placeringen af anlægget – udover de 200 MW - at give plads til tredjeparts opstilling af 3 forsøgsmøller (max. 15 MW), således at forsøgsmøllerne kan indgå i det godkendte opstillingsmønster for den samlede havvindmøllepark.
- Indehaveren af tilladelsen kan opføre en park med levering af en maksimal effekt på 215 MW målt på mellemspændingssiden af transformeren på Energinet.dks platform, forudsat at den leverede effekt ved evt. tilslutning af forsøgsmøller reduceres svarende til forsøgsmøllernes effekt. Det skal forstås således, at produktionen fra forsøgsmøllerne for de

15 MW har første prioritet. Indehaveren af denne tilladelse skal på et hvilket som helst tidspunkt nedregulere produktionen fra sine vindmøller så kapacitetsgrænsen på 215 MW ikke overskrides. Kapacitetsgrænsen vil således variere mellem 200 - 215 MW afhængigt af, om der er opført forsøgsmøller.

- Der vil ikke blive ydet økonomisk kompensation til indehaveren af tilladelsen for driftstab som følge af skyggepåvirkninger fra forsøgsmøllerne, eller andre driftsforstyrrelser, som forsøgsmøllerne giver anledning til. Dog vil ejeren af forsøgsmøllerne, hvis der ved særlige forsøg på forsøgsmøllerne, som nødvendiggør planlagte driftsstop, og /eller produktionsbegrænsninger på den øvrige del af vindmølleparkens møller, kunne ifalde et erstatningsansvar for produktionstab på selve parken.
- Forsøgsmøllerne forudsættes tilsluttet transformertplatformen via en separat radial med tilhørende koblingsfelt, jf. bilag 0, figur 1. Det sikres i forbindelse med afregningen af forsøgsmøllerne, at indehaveren af tilladelsen ikke økonomisk belastes af nettab, som forsøgsmøllerne giver anledning til.
- Via parkregulatoren skal det dog være muligt at regulere effekten for alle vindmøller tilsluttet samme tilslutningspunkt, såvel de af tilladelsen omfattede som forsøgsmøller. Der henvises i øvrigt til Energinet.dks Tekniske Forskrift 3.2.5 "Vindmøller tilsluttet net med spændinger over 100 kV", afsnit 5 – Aktiv effekt og effektregulering.
- Ejeren af forsøgsmøllerne vil blive forpligtet til at dække omkostninger i forbindelse med eventuelle ændringer af indehaveren af tilladelsens mølleanlæg (fx ændring af luftfartsafmærkning eller farvandsafmærkning) som følge af etablering og drift af forsøgsmøller.
- Udgifter til tilslutningsfelt på transformertplatformen til forsøgsmøller er indehaveren af tilladelsen uvedkommende. Indehaveren skal dog reservere plads i mellemspændingsanlægget til et koblingsfelt til forsøgsmøllerne, således at mellemspændingsanlægget er forberedt hertil.

Adgang til forsøg og forskning i indehaveren af tilladelsens vindmøllepark

- Indehaveren af tilladelsen skal efter Energistyrelsens bestemmelse give adgang til, at offentlige institutioner o.l. fx kan installere måleudstyr eller få adgang til nærmere angivne driftsdata fra målemaster og indehaveren af tilladelsens møllepark til at gennemføre forsøgs- og forskningsprojekter, fx optimering af forskellige komponenter, finansieret af det offentlige eller systemansvarets forsknings- og udviklingsprogrammer.
- Energistyrelsen fastsætter i øvrigt omfang og varighed af aktiviteterne efter forhandling med indehaveren af tilladelsen. Den institution, som udfører projektet, yder kompensation for eventuelt driftstab forbundet med indehaveren af tilladelsens deltagelse. Resultater af gennemførte projekter offentliggøres. Energistyrelsen kan dog tillade, at oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold eller lignende ikke offentliggøres, hvis oplysningerne er af væsentlig økonomisk betydning for indehaveren af tilladelsen. Dog vil Energistyrelsen sikre, at kravene til afrapportering og offentliggørelse af data fra målemaster ikke stilles i et større omfang end for målemasterne ved Horns Rev 1 og Nysted havvindmøllepark.

Sikkerhedsstillelse og afviklingsplan

- Indehaveren af tilladelsen er forpligtet til for egen regning at genetablere den tidligere tilstand i området samt afvikle anlægget efter en af Energistyrelsen godkendt afviklingsplan, såfremt
 - tilladelsen udløber,
 - anlægget ikke vedligeholdes eller ødelægges,
 - anlægget ikke længere anvendes som vindmøllepark, eller
 - vilkår for tilladelsen ikke opfyldes eller overholdes.
- Energistyrelsen kan fastsætte tidsfrister for opfyldelse af forpligtelserne i det ovenstående vilkår.
- Indehaveren af tilladelsen stiller en tilstrækkelig og en af Energistyrelsen godkendt sikkerhed for opfyldelse af de to ovenstående vilkår, medmindre kravet er håndteret i bevillingen, jf. § 10 i elforsyningsloven. En beregning af omfanget af garantistillelsen forelægges til Energistyrelsens godkendelse. Beregningen foretages ud fra, at anlægget eller resterne heraf, inklusive kabelforbindelserne mellem møllerne, fjernes, og at den tidligere tilstand i opstillingsområdet reetableres. Sikkerheden skal foreligge, inden anlægsarbejdet påbegyndes i forbindelse med indsendelse af detailprojektet til Energistyrelsen.
- Indehaveren af tilladelsen skal indsende en plan for afviklingen af vindmøllerne samt kabelforbindelserne mellem møllerne (afviklingsplan) til Energistyrelsens godkendelse,
 - senest 2 år inden udløb af tilladelsen til elproduktion, eller
 - 2 år før det tidspunkt, hvor et eller flere anlæg mv. forventes at ville have udtjent deres formål, eller
 - hvis anlægget ikke vedligeholdes eller ødelægges, eller
 - vilkårene i denne tilladelse ikke opfyldes eller overholdes.
- Afviklingsplanen skal indeholde en redegørelse for fjernelsen af anlæggene. Afviklingsplanen skal endvidere indeholde en redegørelse for og vurdering af planens miljø- og sikkerhedsmæssige konsekvenser samt en tidsplan for gennemførelsen. Energistyrelsen kan fastsætte nærmere retningslinier for planens indhold. Energistyrelsen kan pålægge indehaveren af tilladelsen i henhold til en af Energistyrelsen fastsat tidsplan helt eller delvis at fjerne alle anlæg. Såfremt kun en delvis fjernelse af anlægget til den tid vil være påkrævet, vil der formentligt blive stillet krav om, at tilbageblivende dele af fundamenterne ikke vil kunne blive blotlagt i forbindelse med naturlige, dynamiske ændringer i sedimentet. Det kan endvidere forventes, at der vil blive stillet krav om, at der skal anvendes den bedst tilgængelige teknik og den bedste miljømæssige praksis i forbindelse med fjernelse af anlægget.
- For tilladelsen gælder i øvrigt, at denne ikke fritager indehaveren af tilladelsen for et eventuelt opstået civilretligt ansvar i forbindelse med anlæggets tilstedeværelse. Tilladelsen indeholder ej heller garanti for de foreslåede konstruktioners sikkerhed eller stabilitet.

Ved ejerskifte

- Eventuel overdragelse af tilladelsen skal forud godkendes af Energistyrelsen.

- En eventuel ny ejer skal opfylde den til enhver tid gældende elforsyningslov samt alle vilkår stillet i denne tilladelse, herunder krav om sikkerhedsstillelse.

Sikkerhed mv.

- Indehaveren af tilladelsen skal beskrive, hvorledes vedligeholdelsen vil blive udført, og forelægge dette for Energistyrelsen, inden anlægsarbejdets påbegyndelse i forbindelse med detailprojektet.
- Inden igangsættelsen af anlægsarbejderne på havet skal indehaveren af tilladelsen fremsende dokumentation til Energistyrelsen for, at der er etableret en plan for miljøledelse og kvalitetssikring af de aktuelle arbejder. Indehaveren af tilladelsen skal dokumentere, at arbejderne udføres i henhold til planen og dermed, at de i tilladelsen stillede vilkår overholdes.
- Der udarbejdes en beredskabsplan for såvel anlægsperioden som driftsperioden, som i god tid inden anlægsarbejdet påbegyndelse, fremsendes til Energistyrelsen.
- Indehaveren af tilladelsen skal følge de retningslinjer og regler, der er angivet i Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 268 af 18. marts 2005 om bekendtgørelse af lov om arbejdsmiljø med tilhørende bekendtgørelser, fx bekendtgørelse nr. 576 af 21. juni 2001 om indehaveren af tilladelsens pligter, bekendtgørelse nr. 574 af 21. juni 2001 om projekterendes og rådgiveres pligter m.v. efter lov om arbejdsmiljø samt bekendtgørelse nr. 589 af 22. juni 2001 om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder. Derudover gælder en række særbekendtgørelser fx bekendtgørelse nr. 302 af 13. maj 1993 om arbejde med kodenumererede produkter, bekendtgørelse nr. 292 af 26. april 2001 om arbejde med stoffer og materialer, bekendtgørelse nr. 561 af 24. juni 1994 om indretning af tekniske hjælpemidler, bekendtgørelse nr. 906 af 8. november 2002 om foranstaltninger til forebyggelse af kræftisikoen ved arbejde med stoffer og materialer og bekendtgørelse nr. 1109 af 15. december 1992 om anvendelse af tekniske hjælpemidler.

Koordinater og fysisk udformning

- Møllerne placeres inden for følgende koordinater: x,y [oplyses af indehaveren af tilladelsen i forbindelse med indsendelse af VVM-redegørelsen] i systemet UTM 32/datum euref 89 og i geografisk/WGS-84.
- Der gives tilladelse til at opstille op til x antal møller med en navhøjde på mellem X og Y m og en total højde på indtil Z m [oplyses af indehaveren af tilladelsen i forbindelse med indsendelse af VVM-redegørelse].
- Møllerne skal fremstå i marinegrå farve, have omløbsretning med uret set fra luv, ligesom alle tekniske installationer skal være placeret f.eks. i mølletårnet, således at vindmøllen fremstår som en homogen konstruktion. Med homogen konstruktion skal forstås, at konstruktionens visuelle udtryk set fra land fremstår homogent. Helikopterplatforme er således ikke på forhånd udelukket, men vil dog afhænge af den konkrete udformning.
- Vindmølleparken skal, når den tilsluttes nettet opfylde kravene i Energistyrelsens godkendelsesordning. Dette medfører, at der skal foreligge dokumentation for at

vindmølleanlægget er type- og projektgodkendt, jf. bekendtgørelse nr. 1268 af 10. december 2004 om teknisk godkendelsesordning for konstruktion, fremstilling og opstilling af vindmøller.

- Der anvendes oliefrit kabel til interne ledningsanlæg for at forebygge risiko for efterfølgende forurening, og anlægget indrettes med anordninger til opsamling af eventuelle olielækager.
- Indehaveren af tilladelsen skal overholde reglerne i kemikalieloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 21 af 16. januar 1996, og være opmærksom på Miljøstyrelsens lister over skadelige stoffer, som det anbefales ikke at anvende, herunder Tributyltin-holdige antifouling maling og begroingshæmmende midler (biocider).

Miljøhensyn

Det må påregnes, at der i den endelige tilladelse vil blive stillet en række vilkår til undersøgelser, overvågning, afrapportering af resultater, afværgeforanstaltninger (fx foranstaltninger, der iværksættes med henblik på at skræmme eventuelle fugle, pattedyr eller lign. midlertidigt bort fra området i forbindelse med anlæg af parken) mv. i forbindelse med, at VVM-redegørelsen har afdækket miljø- og naturforholdene i området. Omkostninger hertil bæres af indehaveren af tilladelsen. Energistyrelsen vil sikre, at alle vilkår, der måtte knytte sig til miljøforhold, miljøundersøgelser, overvågningsprogrammer, mv. fastsættes udtømmende i den endelige tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget efter § 16 i lov om elforsyning.

Undersøgelser i forbindelse med overvågning, som nævnt ovenfor, skal som udgangspunkt udarbejdes efter de metoder, der er udviklet og anvendt i forbindelse med miljøundersøgelser for havvindmølledemonstrationsprogrammet for Horns Rev Havmøllepark og Nysted Havmøllepark ved Rødsand. Forslag til undersøgelser skal godkendes af Energistyrelsen efter høring af Skov- og Naturstyrelsen.

Alle rå-data om natur- og miljøforholdene, der måtte blive indsamlet ved undersøgelser i forbindelse med et overvågningsprogram vil skulle gøres tilgængelige for offentligheden via Miljøministeriets fagdatacentre.

Der vil endvidere blive stillet følgende vilkår:

- I forbindelse med etablering af vindmølleparken defineres et arbejdsområde med en radius på max. 200 meter omkring arbejdssøer og fundamentene, hvor indenfor den daglige spildrate ikke må overstige 5 %. Uden for arbejdsområdet, må turbiditeten i gennemsnit ikke overskride 4 mg/l og i absolut værdi 16 mg/l og nettoaflejringerne af spildt materiale må ikke overstige 0,5 mm/m².
- Den faktiske sedimentspredning i forhold til tid, sted og metode aftales med miljømyndighederne. En forudsætning er, at miljømyndighederne kan godkende den faktiske sedimentspredning.
- Indehaveren af tilladelsen skal følge regler i lov nr. 476 af 30. juni 1993 om beskyttelse af havmiljøet, herunder bekendtgørelse nr. 975 af 19. december 1986 om dumpning af optaget havbundsmaterialer (klapning), samt regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven, jf.

lovbekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001, herunder regler i bekendtgørelse nr. 304 af 14. maj 1991 om støj fra vindmøller.

Fiskeri

- Indehaveren af tilladelsen skal tage kontakt til erhvervsfiskerne med henblik på at tilrettelægge anlægsaktiviteterne, så fiskeriet ikke påvirkes unødigt. Ligeledes skal indehaveren af tilladelsen afklare, hvorledes og i hvilket omfang de traditionelle fiskepladser kan undgås.
- Indehaveren af tilladelsen skal tage kontakt til erhvervsfiskerne i området med henblik på at forhandle om eventuel erstatning efter fiskerilovens §§ 76-80, jf. lov nr. 281 af 12. maj 1999 for så vidt angår dokumenterede tab. Spørgsmål om fiskerilovgivningen kan rettes til Fiskeridirektoratet. Erstatningsforhandlingerne varetages af Danmarks Fiskeriforening. Det kan dog ikke bekræftes, at foreningen repræsenterer samtlige erhvervsfiskere. Eventuel erstatning omfatter havvindmølleparken samt det interne ledningsnet. Det skal forstås således, at såfremt der i den forbindelse måtte blive fastsat en erstatningssum påhviler det indehaveren af tilladelsen at afholde denne.
- Spørgsmålet om erstatning for gener for fiskeriet under anlægsfasen og for permanente tab og den eventuelle erstatnings størrelse, bør så vidt muligt fastlægges inden anlægsfasen.

Kulturarv

- Arbejdet indstilles straks hvis der stødes på vrage af skibe - eller dele af samme - laster eller ballastbunker, eller hvis der gøres fund af oldsager - det være sig af flint, ben, tak eller træ - eller hvis indehaveren af tilladelsen eller entreprenøren bliver gjort bekendt med, at der i anlægsområdet findes interesser af ovennævnte karakter. Fundet og oplysningerne skal herefter meddeles Kulturarvsstyrelsen, Fortidsmindekontoret, Slotsholmsgade 1, 1216 København K, telefon 72 26 52 09 eller det museum der kommer til at stå for de arkæologiske undersøgelser. Kulturhistoriske interesser på søterritoriet er fredet i medfør af § 29 g i Museumsloven.

Hensyn til andre aktiviteter på havet

- Anlægsarbejderne skal koordineres med Farvandsvæsenet af hensyn til udsendelse af relevante oplysninger til skibsfarten gennem Efterretninger for Søfarende.
- Placeringen af de enkelte vindmøller skal tilgodese, at der skal være mindst 200 meter afstand mellem møllerne og sigtelinien i eksisterende radiokædesystemer.
- Råstof- og indvindingsområder må ikke båndlægges. Skov- og Naturstyrelsen er myndighed for råstofområder til havs. En eventuel båndlæggelse af potentielle råstofområder skal derfor ske i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsen, jf. lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 569 af 30. juni 1997.
- Sejlads skal være tilladt mellem møllerne, såfremt det af Søfartsstyrelsen vurderes forsvarligt.

- Efter Søfartsstyrelsens og Farvandsvæsnets evaluering skal relevante forebyggende tiltag iværksættes med henblik på at sikre sejladsen, ex. krav om midlertidig, såvel som permanent afmærkning.
- Såfremt der i anlægsfasen ønskes oprettet forbudszoner til overholdelse af orden og forebyggelse af fare omkring vindmølleparken, skal der ansøges herom hos Søfartsstyrelsen senest 8 uger i forvejen.

Afmærkning

- Indehaveren af tilladelsen skal følge Farvandsvæsnets opstillede vilkår vedrørende afmærkning før, under og efter etablering, korrekt placering af fundamenter og kabler, underretning af arbejdstidspunkter m.m., jf. bilag 2a. De endelige krav til afmærkningen vil blive fastsat ud fra det konkrete projekt. Hver enkel mølle skal endvidere kunne identificeres ved hjælp af tal/bogstaver på mølletårnet. Disse tal/bogstaver skal være af en passende størrelse (0,5-1 meter). Konkret forslag skal godkendes af Farvandsvæsnets sammen med den øvrige søfartsafmærkning. Farvandsvæsnet henviser endvidere til publikationen ”Afmærkning af danske farvande” samt IALA Recommendation O-117 On The Marking of Offshore Wind Farms.
- Indehaveren af tilladelsen skal aftale kravene til lysafmærkningen af hensyn til lufttrafikken med Statens Luftfartsvæsen. De endelige krav til lysafmærkningen vil blive fastsat i hvert enkelt tilfælde, når møllernes endelige højde og endelige placering er fastlagt. Se de generelle afmærkningskrav Bestemmelser for Civil Luftfart (BL) 3-10, som findes på www.slv.dk.
- For vindmøller med højde på mellem 100 og 150 meter vil Flyvertaktisk Kommando dog kræve, at alle møller i parken markeres med lavintensivt fast rødt lys, som skal have 360 graders dækning. Yderligere skal hjørner og knæk markeres med middelintensivt blinkende lys. Såfremt afstanden mellem hjørnerne overstiger 5 km skal der markeres indimellem.
- For vindmøller over 150 meter gælder generelt, at disse skal afmærkes med højintensivt hvidt lys, jf. BL 3-10, pkt. 4.3.1.4. Lysene skal placeres på generatorhuset og midt på tårnet. Lyset skal være synligt 360 grader i det horisontale plan. De vindmøller der udgør hjørnerne, eller knæk på den ydre række i havvindmølleparken skal afmærkes. Såfremt en ydre lige række af vindmøller har en udstrækning på mere end 5 km kan det blive nødvendigt at afmærke en eller flere af de mellemliggende vindmøller. Herudover må det forventes, at der vil blive stillet krav om lysafmærkning af alle andre vindmøller med lavintensivt lys.
- Indehaveren af tilladelsen afholder udgifter til afmærkning af hensyn til sejlads og luftfart.
- Indehaveren af tilladelsen skal tage initiativ til koordinering med ejeren af den nuværende havmøllepark ved Nysted omkring frekvens mv. i forhold til lysafmærkningen.

Transport mv. i forbindelse med udøvelse af tilsyn mv.

- Indehaveren af tilladelsen skal stille søværts transport- og opholdsfaciliteter samt intern transport i anlægsområdet til rådighed i forbindelse med, at:

- Miljøstyrelsen fører miljøtilsyn i forbindelse med etableringen og driften af havvindmølleparken.
 - Arbejdstilsynet fører tilsyn med arbejdsmiljøet før, under og efter etableringen af havvindmølleparken.
 - Søfartsstyrelsen fører tilsyn med arbejdsmiljøet til søs, på flydende og flytbare platforme (jack-up platforme o.l.) og med dykning før, under og efter etableringen af havvindmølleparken.
 - Statens Luftfartsvæsen fører tilsyn med arbejdsmiljøet i luften, fx i forbindelse med anvendelse af helikopterhoist, herunder fastsætter Statens Luftfartsvæsen de tekniske krav til evt. helikopterhoist, og evt. helikopterdæk i tilknytning til havvindmølleanlægget.
 - Farvandsvæsnet fører tilsyn med afmærkning for søfarten.
 - Energistyrelsen fører tilsyn, herunder om beredskab, efter elforsyningslovens bestemmelser.
 - Søværnets operative kommando kan stille krav om mulighed for optagelse af olieprøver, dels fra eventuelle landanlæg, men ligeledes fra de enkelte vindmøller.
- Indehaveren af tilladelsen skal i øvrigt tåle de kontrolforanstaltninger, som politiet, toldvæsenet, søværnet, fiskerikontrollen eller anden offentlig myndighed måtte foretage for at sikre opretholdelsen af bestemmelserne for etableringen og driften af havvindmølleparken.

Interne ledningsanlæg mv.

- Når kablerne er etableret og indtegnet i de officielle søkort, vil der i henhold til § 4 i Søfartsstyrelsens bekendtgørelse nr. 939 af 27. november 1992 om beskyttelse af søkabler og undersøiske rørledninger blive etableret en sikkerhedszone på 200 m på hver side af søkablerne. Sikkerhedszonen indebærer, at der blandt andet etableres forbud mod ankring, og enhver brug af redskaber o.a., som slæbes på bunden. Zonen etableres af Søfartsstyrelsen.
- Indehaveren af tilladelsen skal tage kontakt til Søfartsstyrelsen, med henblik på at afklare beskyttelse af søkabler i vindmølleparken.
- Senest 4 uger og gerne 6 uger før arbejdet med udlægning af kablerne forventes påbegyndt, skal Farvandsvæsnet underrettes herom, vedlagt en plan/koordinatliste for kabeltraceerne, en tidsplan og en detaljeret arbejdsbeskrivelse med angivelse af de anvendte arbejdsfartøjer, kaldesignaler, kontaktmuligheder samt oplysning om sejlads-hindringer udstrækning.
- Samtidig skal der vedlægges forslag til eventuel midlertidig afmærkning under arbejdets udførelse såvel som forslag til eventuel permanent afmærkning eller skiltning for kabeltraceerne.

- På baggrund af de meddelte oplysninger skal der optages forhandlinger med Farvandsvæsenet om trafikens sikring under arbejdets udførelse.
- Farvandsvæsenet skal under arbejdets udførelse holdes løbende underrettet om ændringer af tidspunkter, arbejdsmetoder mv.
- Der må efter udlægningen ikke findes dybdeforringelser i området. Såfremt der er afmærkning i området, må kablerne ikke uden særskilt tilladelse placeres nærmere end 200 m fra afmærkning.
- Såfremt der forekommer større sten langs kabeltraceet bør disse genudlægges efter aftale med Skov- og Naturstyrelsen.
- Samtidig med arbejdets afslutning underrettes Farvandsvæsenet samt Kort- og Matrikelstyrelsen herom. Snarest derefter tilsendes samme myndigheder ajourførte detailtegninger og positionsoplysninger som følger:
 - Kablernes placeringer angives på detailplaner i målestok 1: xx.xxx [indsættes på baggrund af konkret ansøgning] eller bedre for kabeltracéerne med størst mulig positionsnøjagtighed ved anvendelse af f.x DGPS.
 - Krydsninger af andre anlæg og knækpunkter på kabeltracéerne skal oplyses i relevant koordinatsystem (f.eks. UTM) med anført datum.
 - På tegninger i samme målestok og med vertikal målestok 1:xxx [indsættes på baggrund af konkret ansøgning] eller bedre over tracéernes længdeprofil angives kablernes placeringer i forhold til DNN og den under arbejdets udførelse målte overflade af havbunden.
 - På planer/tegninger skal tillige angives eventuelle oplysninger om bundforholdene, og vrug eller andre objekter ud over naturlige forekomster, som konstateres under arbejdets udførelse.
 - Endvidere skal de nævnte koordinatoplysninger om kablernes knækpunkter leveres i digital form (f.eks. Excel eller andet format efter aftale med Farvandsvæsenet).

Ovennævnte tegninger kan leveres i digital form (f.eks. AutoCAD eller andet format efter aftale med Farvandsvæsenet).

- Farvandsvæsenet tager forbehold for forhold, der gør det påkrævet at placere afmærkning inden for 200 meter af kablerne.
- Ved eventuelle senere reparationer af kablerne skal Farvandsvæsenet underrettes efter gældende regler. Såfremt en reparation foranlediger ændring af et kables position eller nedgravningsdybde, skal ajourførte detailtegninger og positionsbestemmelser som ovenfor anført tilsendes Farvandsvæsenet efter arbejdets udførelse.
- Hvis/når kabler m.v. ikke længere anvendes efter sit formål skal disse fjernes fuldstændigt fra søterritoriet, såfremt andet ikke godkendes af relevante myndigheder.

Krav til nettilslutning mv.

- Indehaveren af tilladelsen etablerer vindmølleparken med tilhørende internt net til opsamling af effekt fra møllerne.
- Indehaveren af tilladelsen skal opfylde de tilslutningsbetingelser, som stilles af Energinet.dk vedrørende nettilslutningen. Havvindmølleparken omfattes af Energinet.dks ”Krav til produktionsansvarlige aktører fra 1. januar 2005”.
- Indehaveren af tilladelsen er inden vindmølleparken idriftsættes, forpligtet til at indgå en driftsaftale med Energinet.dk og efter Energinet.dks forskrifter stille alle nødvendige informationer til rådighed til overvågning og drift af platformen, jf. bekendtgørelse nr. 444 af 11. juni 2002 om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af transmissionsnettet mv.
- Elektriciteten fra havvindmølleanlægget ilandføres til det danske elforsyningsnet.

Overholdelse af tilladelsens vilkår

- Overtrædelse af vilkår i denne tilladelse samt afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger straffes med bøde, jf. elforsyningslovens § 87.
- En meddelt tilladelse kan tilbagekaldes, såfremt nogen af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke opfyldes.
- Indehaveren af tilladelsen er forpligtet til at meddele Energistyrelsen de oplysninger, som Energistyrelsen finder nødvendige for udøvelse af tilsynet, jf. elforsyningslovens § 84, stk. 1. Energistyrelsen skal bevare fortrolighed om kommercielt følsomme oplysninger.

Klageadgang

- Klager over denne tilladelse kan i henhold til § 89 og § 89 a, stk. 1, i lov om elforsyning af klageberettigede indbringes for Energiklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360, København K. Klagen skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen om at meddele denne tilladelse er offentligt bekendtgjort. Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Klage over tilladelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Energiklagenævnet bestemmer anderledes. Energiklagenavnets afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Andre tilladelser

- Indehaveren af tilladelsen skal have en bevillingstilladelse, jf. § 10 i elforsyningsloven, senest på tidspunktet for nettilslutningen.

Bilag 2a

Farvandsvæsnets krav til midlertidigt arbejdsområde/afmærkning

Før etableringen:

Etablering af arbejdsområde forudsætter en forudgående tilladelse fra Søfartsstyrelsen.

Den midlertidige afmærkning skal bestå af gule lystønder med karakteren Fl(3)Y10s. (lys+mørke 1+1+1+1+1+5). Den effektive lysevne skal være på mindst 2 sømil. Alle lystønder skal være forsynet med gul krydstopbetegnelse, radarreflektor og refleksbånd. Desuden skal oplysninger om ejerforhold fremgå af hver enkelt lystønde og fortøjning.

Forinden lystønderne udlægges skal afmærkningens placering, type og størrelse m.v. være godkendt af Farvandsvæsenet.

Senest 4 og gerne 6 uger før arbejdets forventede påbegyndelse, skal Farvandsvæsenet underrettes om tidspunkt for afmærkningens etablering, således at der kan bringes meddelelse herom i Efterretninger for Søfarende.

Såfremt der viser sig behov herfor, forbeholder Farvandsvæsenet sig ret til for indehaveren af tilladelsens regning at kræve udlagt yderligere afmærkning, jf. § 4 i Søfartsstyrelsens bekendtgørelse nr. 229 af 4. april 1989 om afmærkning m.v. i dansk afmærkningsområde.

Såfremt der konstateres mangler ved afmærkningen, som ikke umiddelbart kan afhjælpes, skal Farvandsvæsenet underrettes herom på telefon 32 68 95 00. Uden for normal kontortid skal underretningen gives til Søværnets Operative Kommando på telefon 89 43 30 99.

Under etableringen:

Lystønderne skal udlægges så nær som muligt på positionerne (WGS-84): [indsæt godkendte positioner]. Der må ikke uden Farvandsvæsenets forudgående tilladelse foretages ændringer af afmærkningen.

Efter etableringen:

Straks efter etablering af den midlertidige afmærkning skal Farvandsvæsenet underrettes herom. Snarest muligt herefter skal Farvandsvæsenet have tilsendt oplysninger om den nøjagtige placering af afmærkningen.

Forinden arbejdsområdet kan ophæves og den midlertidige afmærkning kan inddrages, skal følgende forhold være afklaret:

- Til sikring af, at der ikke er opstået dybdeforringelser i området, skal Farvandsvæsenet have forelagt en søopmåling for hele arbejdsområdet. Alternativt kan en garanti fra indehaveren af tilladelsen eventuelt accepteres.
- Den permanente afmærkning skal være idriftsat efter nærmere aftale med Farvandsvæsenet.

Når arbejdsområdet er ophævet og den midlertidige afmærkning er inddraget skal Farvandsvæsenet underrettes herom.

Permanent søfartsafmærkning af vindmøller m.v.

Permanent afmærkning af havmølleparken skal som minimum bestå af et antal gule lanterner med en af Farvandsvæsenet bestemt fyrkarakter. Den effektive lysevne skal være på mindst 5 sømil. Eventuelle målemaster m.v. kan have anden afmærkning.

Forslag til permanent afmærkning af møller, master osv. skal forelægges Farvandsvæsenet til godkendelse i forbindelse med detailprojektet. Ansøgningen skal omfatte forslag til placering, fabrikat, type m.v.

Bilag 3

Modeltilladelse til elproduktion efter § 13 i lov om elforsyning

Energistyrelsen forbeholder sig ret til at stille vilkår i den endelige tilladelse til elproduktion, som ikke fremgår af denne modeltilladelse. Det kan dreje sig om forhold, som Energistyrelsen eller andre myndigheder ikke er bekendt med på nuværende tidspunkt, eller bekendt med på tidspunktet for udstedelsen af tilladelsen til etablering af elproduktionsanlægget. Energistyrelsen vil tilstræbe at sådanne vilkår reduceres i antal, og at eventuelle økonomiske omkostninger for tilbudsgiverne begrænses mest muligt.

På baggrund af forhandlingerne, forbeholder Energistyrelsen sig i øvrigt ret til at stille yderligere krav til indholdet i tilladelsen vedrørende projektets placering og fysiske udformning, samt vedrørende tidsplanen for projektets gennemførelse

Endvidere skal det påpeges, at der i kravene flere steder henvises til lovgivning og regler, som er udstedt af andre myndigheder end Transport- og Energiministeriet. Det skal derfor understreges, at der vil kunne forekomme ændringer i disse regler, indtil den endelige tilladelse meddeles. Der tages endvidere forbehold for, at ikke alle relevante regler mv., som indehaveren af tilladelsen er forpligtet til at følge er nævnt i denne modeltilladelse.

Det bemærkes i den sammenhæng, at der til alle tider kan forekomme ændringer i lovgivningen, og indehaveren af tilladelsen skal derfor være opmærksom på, at den til enhver tid gældende lovgivning skal følges.

- Tilladelsen til udnyttelse af energien efter § 13, stk. 2, i elforsyningsloven gives til indehaveren af tilladelsen med en varighed af 25 år fra idriftsættelsen, på baggrund af tilbud af dd.mm.aa, og når der foreligger en redegørelse, der dokumenterer, at alle vilkår i godkendelsen af anlægget er eller vil blive opfyldt. Redegørelsen skal sendes til Energistyrelsen.
- Der vil være mulighed for genforhandling af vilkårene for fortsat drift af det bestående anlæg efter udløbet af de 25 år.
- Energistyrelsens tilladelse fritager ikke for eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning.
- Indehaveren af tilladelsen skal følge den til enhver tid gældende regulering, herunder EU-regler.
- Såfremt det af tilladelsen omfattede område eller arealer inden for dette ikke omfattes af eller unddrages dansk højhedsret i medfør af folkeretlige regler, herunder ved mellemfolkelig overenskomst, skal indehaveren af tilladelsen respektere enhver heraf følgende indskrænkning af området, uden at der i den anledning kan rejses krav mod Energistyrelsen eller den danske stat i øvrigt.
- Tilladelsen medfører ikke indskrænkninger i statens højhedsret over søterritoriet eller statens eneret over den eksklusive økonomiske zone. Tilladelsen er således ikke til hinder for, at det inden for det af tilladelsen omfattede område kan tillades andre end indehaveren af tilladelsen at gennemføre andre former for aktiviteter, end de i nærværende tilladelse omfattede. Energistyrelsen vil i den forbindelse påse, at sådanne eventuelle aktiviteter ikke væsentligt er til gene for aktiviteter omfattet af nærværende tilladelse.

- Indehaveren af tilladelsen skal tegne forsikring til dækning af de skader, som indehaveren af tilladelsen - eller andre personer, på vegne af indehaveren af tilladelsen - forvolder i henhold til den i tilladelsen udøvede virksomhed. Dokumentation herfor forelægges Energistyrelsen.

Økonomiske vilkår

Der henvises til principper for de økonomiske vilkår i afsnit 4 a i udbudsmaterialet.

Afregningsvilkårene vil skulle fastsættes ved lov. Reglerne vedrørende grænsefladen for netomkostninger fastsættes ved ændring af vindmøllebekendtgørelsen. Der tages forbehold for folketingets vedtagelse af lovforslaget.

- Indehaveren af tilladelsen er ikke forhindret i at udnytte eventuelle, udenlandske støtteordninger.
- Der udstedes oprindelsesbeviser for elproduktionen, såfremt indehaveren af tilladelsen anmoder Energinet.dk herom.

Rapportering om tekniske forhold m.v.

- Indehaveren af tilladelsen skal til Energistyrelsen vederlagsfrit fremsende en årlig rapport med oplysninger om de tekniske erfaringer med anlægget. Rapporterne skal mindst indeholde følgende oplysninger:
 - Erfaringer med mølle- og fundamentsteknologi, herunder målinger vedrørende vindforhold, skyggeeffekter, produktion samt laster på møller og fundamenter.
 - Erfaringer med opsamling af elektriciteten fra møllerne, herunder indpasning af mølleparken i forhold til elnettet.
 - Erfaringer for skibs- og helikoptertransport af personale.
 - Erfaringer for sikkerhedsmæssige driftshændelser.
- Energistyrelsen forbeholder sig ret til at offentliggøre hele eller dele af de årlige rapporter, herunder at anvende oplysningerne til udarbejdelse af havvindmøllehandlingsplaner.
- Energistyrelsen forbeholder sig ret til vederlagsfrit at indhente økonomiske oplysninger i relation til etablering af anlæg samt drift og vedligeholdelse af mølleparken, med henblik på at vurdere potentialet for en eventuel videreudbygning med havvindmøller i Danmark m.v.

Overholdelse af tilladelsens vilkår

- Overtrædelse af vilkår i denne tilladelse samt afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger straffes med bøde, jf. elforsyningslovens § 87.
- En meddelt tilladelse kan tilbagekaldes, såfremt nogen af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke opfyldes.
- Indehaveren af tilladelsen er forpligtet til at meddele Energistyrelsen de oplysninger, som Energistyrelsen finder nødvendige for udøvelse af tilsynet, jf. elforsyningslovens § 84, stk. 1. Energistyrelsen skal bevare fortrolighed om kommercielt følsomme oplysninger.

Klageadgang

- Klager over denne tilladelse kan i henhold til § 89 i lov om elforsyning af klageberettigede indbringes for Energiklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360, København K. Klagen skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at denne tilladelse er meddelt.